

บทบาทอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาล
เมืองปาดังเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

**Roles of the People Power Volunteer Group toward the Community Development:
A Case Study of Muang Padangbesar Municipality,
Sadao District, Songkhla Province**

ปนัดดา แก้วทงค์

Panadda Krewtanong

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**A Minor Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration**

Prince of Songkla University

2554

ชื่อสารนิพนธ์	บทบาทอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ อำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา
ผู้เขียน	นางสาวปนัดดา แก้วทงศ์
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
ปีการศึกษา	2553

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นและศึกษาความแตกต่างของบทบาทตามปัจจัยส่วนบุคคลของอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 287 คน ด้วยค่าสถิติร้อยละ (percentage) และวิเคราะห์ความแตกต่างของบทบาทอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้วยการใช้สถิติทดสอบ t-test แบบ Independent Group และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova)

ผลการศึกษาระดับการมีบทบาทของอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชน พบว่าอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมครบทุกด้าน เมื่อวิเคราะห์ประเภทกิจกรรมรายด้าน พบว่า เข้าร่วมกิจกรรมด้านการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการมากที่สุด และเข้าร่วมด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลน้อยที่สุด เมื่อจำแนกรายกิจกรรม พบว่า เข้าร่วมการจัดกิจกรรมรณรงค์ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนมากที่สุด และเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของแผนงาน/โครงการ น้อยที่สุด

ผลการศึกษาความแตกต่างตามปัจจัยส่วนบุคคล คือ อายุ อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ และสถานภาพทางสังคมในปัจจุบัน มีนัยสำคัญทางสถิติต่อการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ความแตกต่างตามปัจจัยส่วนบุคคล คือ อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลและสถานภาพทางสังคมในปัจจุบัน มีนัยสำคัญทางสถิติต่อการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ ความแตกต่างตามปัจจัยส่วนบุคคล คือ อายุ อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ และสถานภาพทางสังคมในปัจจุบัน มีนัยสำคัญทางสถิติต่อด้านงบประมาณ ความแตกต่างตามปัจจัยส่วนบุคคล คือ อายุ อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ มีนัยสำคัญทางสถิติต่อการติดตามประเมินผล

Minor Thesis Title	Roles of the People Power Volunteer Group toward the Community Development: A Case Study of Muang Padangbesar Municipality, Sadao District, Songkhla Province
Author	Miss. Panadda Krewtanong
Major Program	Public Administration
Academic Year	2010

ABSTRACT

This research aimed to study the roles of community volunteers in public development activities and to compare these roles in terms of terms of their personal factors. The research subjects were 287 community volunteers. The statistics of percentages was calculated. An independent sampled t-test was performed to compare the role differences among the community volunteers; and the One Way ANOVA was conducted.

Results concerning the community volunteers' roles revealed that most of them participated in all community development activities. In details, it was found that the volunteers participated in the activities following the plans/ and projects the most often; and they participated in the making of the municipality developmental plan the least often. By individual development activities, the community volunteers participated in the campaigning program, the supporting and promoting of activities and projects for developing the community most often. In contrast, these volunteers got involved in the activities of planning and assessing the suitability of the developmental plan at the least level of frequency.

Findings on differences in person factors on different levels of participation showed that the factors of age, occupations, the length of time residing in the Padangbesar municipality and their social status affected their frequency of participating in activities in making of the municipality developmental plans. The different factors of age, occupation, lengths of time residing in the Padangbesar municipality and their present social status affected their levels of participating in activities following the municipality developmental plans at a significant level

The different factors of age, occupation, lengths of time residing in the Padangbesar municipality and their present social status affected their levels of participating in activities in budgeting at a significant level. Finally, the different factors of age, occupation, and length of time residing in the Padangbesar municipality affected their levels of participating in following up and assessment of the developmental project at a statistical level.

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของการศึกษาวิจัยสำเร็จได้ด้วยความกรุณาของคณะกรรมการปรึกษา คือ อาจารย์พูนศักดิ์ เงินหมื่น รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย กาญจนสุวรรณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้การศึกษาวิจัยสำเร็จลงได้ด้วยดี ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ ขอขอบคุณ คุณนงลักษณ์ สืบชนะ และเพื่อนนักศึกษาหลักสูตรรัฐ ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ที่คอยให้ความช่วยเหลือเสนอความคิดเห็นและเป็นกำลังใจจน ประสบความสำเร็จในการจัดทำสารนิพนธ์

ประโยชน์และคุณค่าที่พึงมีของสารนิพนธ์เล่มนี้ ขอมอบเป็นกตัญญูทวาทิแก่ บิดา มารดา ครูอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านด้วยความเคารพยิ่ง

ปนัดดา แก้วทงศ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(4)
กิตติกรรมประกาศ	(6)
สารบัญ	(7)
รายการตาราง	(9)
รายการภาพประกอบ	(10)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของประเด็นปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
สมมติฐานการวิจัย	2
ขอบเขตและข้อจำกัด	3
นิยามศัพท์	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 กรอบแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท	9
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน	14
ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการหรือทฤษฎีแรงจูงใจ	18
ทฤษฎีการกระทำทางสังคม	20
ทฤษฎีการมีส่วนร่วม	21
แนวความคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น	24
การปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
กรอบแนวคิดของการศึกษา	35

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	36
ที่มาของข้อมูล	36
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	38
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	39
การวิเคราะห์ข้อมูล	40
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
ผลการวิเคราะห์บทบาทอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนของเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์	41
อำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา	
ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของบทบาทตามปัจจัยส่วนบุคคลของเทศบาลเมือง	44
ปาดังเบซาร์ อำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา	
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	65
สรุปผลการวิจัย	65
อภิปรายผล	67
ข้อเสนอแนะ	70
บรรณานุกรม	72
ภาคผนวก	75
ประวัติผู้เขียน	88

รายการตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนและจำนวนกลุ่มตัวอย่างในเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์	36
2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	40
3 ร้อยละของการมีบทบาทอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามประเภทกิจกรรม	43
4 ร้อยละของการมีบทบาทอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามจำนวนกิจกรรม	45
5 การวิเคราะห์นัยสำคัญของความแตกต่างของการมีบทบาทด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล	50
6 การวิเคราะห์นัยสำคัญของความแตกต่างของการมีบทบาทด้านปฏิบัติตามแผน/โครงการ	54
7 การวิเคราะห์นัยสำคัญของความแตกต่างของการมีบทบาทด้านงบประมาณ	57
8 การวิเคราะห์นัยสำคัญของความแตกต่างของการมีบทบาทด้านการติดตามประเมินผล	60

ตารางภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow	18
2 ทฤษฎีว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น	26
3 กรอบแนวคิดของการศึกษา	33

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของประเด็นปัญหา

เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งจัดตั้งตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 หากเมื่อท้องถิ่นใดมีสภาพอันสมควรยกฐานะเป็นเทศบาลให้ท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นเทศบาล ตำบล เทศบาลเมือง เทศบาลนคร การจัดตั้งเป็นเทศบาลจะใช้เกณฑ์รายได้และจำนวนประชากรเป็นหลักในการพิจารณา ซึ่งจะต้องระบุชื่อและขอบเขตของเทศบาลนั้นไว้ด้วย เทศบาลถือเป็นนิติบุคคลเมื่อมีการจัดตั้งเทศบาลตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายว่าด้วยสภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลให้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้จัดตั้งเป็นเทศบาล ทั้งนี้ สภาเทศบาลประกอบด้วย สมาชิกสภาเทศบาลซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน โดยมีสมาชิกสภาหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามจำนวน คือ (1) สภาเทศบาลตำบล ประกอบด้วย สมาชิกจำนวน 12 คน (2) สภาเทศบาลเมือง ประกอบด้วย สมาชิกจำนวน 18 คน (3) สภาเทศบาลนคร ประกอบด้วย สมาชิกจำนวน 24 คน ดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี

สำหรับภารกิจหลักของเทศบาล กระทรวงมหาดไทยกำหนดให้ทำหน้าที่บำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้แก่ประชาชน ซึ่งต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงานและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารบริการสาธารณะ การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน การยกระดับมาตรฐานคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่กำหนดให้เทศบาลมีอำนาจหน้าที่แยกได้เป็น 2 ส่วน คืออำนาจหน้าที่ที่ต้องทำในเขตเทศบาลและอำนาจหน้าที่ที่อาจทำนอกเขตเทศบาล โดยกำหนดให้เทศบาลในแต่ละฐานะมีอำนาจหน้าที่แตกต่างกันไปเทศบาลมีอำนาจตราเทศบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลเทศบาลและให้นายอำเภอมีอำนาจช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด

ทั้งนี้ การกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในปกครองตนเอง เพื่อกำหนดทิศทางจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงานและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารบริการสาธารณะ การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน การยกระดับมาตรฐานคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งบทบาทของอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยิ่ง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยถึงอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ อำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา ว่ามีบทบาทต่อการบริหารงานของเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ มากน้อยแค่ไหน อย่างไร เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยใช้เป็นแนวทางสำหรับเสนอแนะหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนหามาตรการในการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีบทบาทในการปกครองตนเองมากขึ้น เพื่อเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนตามรูปแบบการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่นของระบอบประชาธิปไตยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1 ศึกษาบทบาทของอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์
- 2 ศึกษาความแตกต่างของบทบาทตามปัจจัยส่วนบุคคลของอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์

สมมติฐานการวิจัย

- 1 อาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนมีบทบาทสูงต่อการพัฒนาท้องถิ่น
- 2 อาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีบทบาทต่อการพัฒนาท้องถิ่นที่แตกต่างกัน

ขอบเขตและข้อจำกัด

1 ข้อจำกัดด้านประชากร ศึกษาเฉพาะอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชน ในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์

2 ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาบทบาทอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาเทศบาลด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ด้านการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ ด้านงบประมาณ ด้านการติดตามประเมินผล รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาท้องถิ่น

นิยามศัพท์

บทบาท ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 หมายถึง การทำตาม บท การทำตามบทโดยปริยายการกระทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้

อาสาสมัคร หมายถึง บุคคลที่อาสาเข้ามาช่วยเหลือสังคมด้วยความสมัครใจ เสียสละ เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น ป้องกัน แก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคม โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

การพัฒนา หมายถึง การทำให้เจริญขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น

ชมรม หมายถึง ที่พักชั่วคราวของกลุ่มบุคคล ที่ประชุมของกลุ่มบุคคลที่มี จุดประสงค์เพื่อประโยชน์บางประการร่วม

เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ หมายถึง เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ อำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา ซึ่งมีพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ.2542 ตามประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116 ตอนที่ 9 ก ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2542 ให้สุขาภิบาลปาดังเบซาร์เปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลตำบลปาดังเบซาร์ ในวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ.2542 และได้ยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ.2547

กลุ่มพลังมวลชน หมายถึง กลุ่มและองค์กรต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นตามระเบียบราชการ เพื่อดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งและมีโครงสร้างการดำเนินงานที่ชัดเจน ได้แก่ กลุ่มผู้นำเยาวชน กลุ่มพลังสตรี กลุ่มคณะกรรมการชุมชน กลุ่มผู้อาวุโส กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน (อสม.) กลุ่มอาสาสมัครป้องกันฝ่ายพลเรือน (อปพร.) กลุ่มมอเตอร์ไซค์รับจ้าง ชมรมบุหลันแดง ชมรมประสานใจ ชมรมผู้ประกอบการร้านอาหาร

กลุ่มผู้นำเยาวชน หมายถึง การรวมกลุ่มของเยาวชนที่มีอายุ 15 – 25 ปี มีชื่อตามทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในเขตเทศบาล ดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้มีความรู้ความสามารถและดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี มีคุณธรรม มีระเบียบ วินัย ซื่อสัตย์ สุจริต มีความสามัคคีมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม และมีโลกทัศน์ที่ดี รวมทั้งมีบทบาทด้านการเป็นตัวแทนติดต่อประสานงานกลุ่มต่าง ๆ รวบรวมสังเคราะห์ปัญหาความต้องการในการพัฒนา และข้อเสนอแนะเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกลุ่มเยาวชนที่มีการดำเนินงานด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม เพื่อปฏิบัติการกิจกรรมร่วมกันในการแสวงหาแนวทางในการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม

กลุ่มผู้นำเยาวชน เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ จัดตั้งขึ้นตามระเบียบเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ ว่าด้วยการดำเนินงานของกลุ่มผู้นำเยาวชน เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ พ.ศ.2550 มีคณะกรรมการบริหารกลุ่ม ซึ่งมาจากการคัดเลือกจากสมาชิก ประกอบด้วย ตำแหน่งต่าง ๆ ได้แก่ ประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก และคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ แต่ละตำแหน่ง มีจำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน แต่ไม่เกิน 5 คน ได้แก่ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายปฏิคม ฝ่ายจัดหารายได้ ฝ่ายการศึกษา ดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปีนับแต่วันที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาชิก ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 100 คน

กลุ่มพลังสตรี หมายถึง การรวมกันของกลุ่มสตรี ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ เพื่อให้องค์กรมีตัวแทนสตรี มีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ส่งเสริมให้สตรีมีบทบาทพัฒนาชีวิตทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การส่งเสริมอาชีพ ส่งเสริมสถาบันครอบครัว เพื่อสร้างรากฐานที่ดีให้กับเอกชน ร่วมสนับสนุนการดำเนินงานและแก้ไขปัญหาสตรีโดยใช้หลักประชาธิปไตย รวมพลังแสดงสามัคคี เผยแพร่ผลงานกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐ

กลุ่มพลังสตรี เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ จัดตั้งขึ้นตามระเบียบเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ ว่าด้วยการดำเนินงานกลุ่มพลังสตรี เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ พ.ศ.2549 มีคณะกรรมการบริหารงานของกลุ่มซึ่งมาจากการคัดเลือกจากสมาชิกของกลุ่มพลังสตรี ประกอบด้วย ตำแหน่งประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก ประชาสัมพันธ์ ฝ่ายปฏิคม ฝ่ายทะเบียน ฝ่ายส่งเสริมอาชีพ ฝ่ายสาธารณสุข และฝ่ายจัดหารายได้ ดำรงตำแหน่งตามวาระ 2 ปี นับแต่วันที่ได้รับการเลือกตั้ง จัดตั้งกลุ่มครั้งแรกมีสมาชิก จำนวน 65 คน ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 120 คน

กลุ่มคณะกรรมการชุมชน หมายถึง การรวมตัวของชุมชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป เป็นตัวแทนในการประสานงานกับหน่วยงานราชการองค์กรและหน่วยงานเอกชนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในชุมชน คูแลทรัพย์สินสาธารณะของชุมชนและภาครัฐ ให้ความร่วมมือกับเทศบาลและหน่วยราชการที่จัดกิจกรรม เสนอแนะแนวทางการแก้ไข ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในชุมชน รับเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชน หรืองานอื่นที่ได้รับมอบหมายจากเทศบาล

กลุ่มคณะกรรมการชุมชน เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ จัดตั้งขึ้นตามลักษณะของการก่อตั้งชุมชนเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ ได้แก่ ปี พ.ศ.2543 จัดตั้งชุมชนต้นพยอม ชุมชนในตลาดปาดังเบซาร์ ชุมชนหลังมัสยิด เขตสยาม ชุมชนหมู่บ้านสาธิต ปี พ.ศ.2545 จัดตั้งชุมชนร้อยไร่ ชุมชนหลังมัสยิด เขตรักษาสุข ชุมชนหลังสระน้ำ และปี พ.ศ.2546 จัดตั้งชุมชนเขตเศรษฐกิจ โดยสมาชิกของชุมชนคัดเลือกตัวแทนชุมชนเพื่อทำหน้าที่บริหารชุมชนจำนวนชุมชนละ 9-15 คน เพื่อดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้ ได้แก่ ประธาน รองประธาน เลขานุการ หัวหน้าฝ่ายพัฒนา หัวหน้าฝ่ายปกครอง หัวหน้าฝ่ายป้องกัน หัวหน้าฝ่ายสาธารณสุข หัวหน้าฝ่ายสวัสดิการ หัวหน้าฝ่ายการศึกษา หัวหน้าฝ่ายการคลังและหัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์ กรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 112 คน

กลุ่มผู้อาวุโส หมายถึง การรวมตัวของกลุ่มผู้สูงอายุ ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป เพื่อร่วมพบปะสังสรรค์และทำกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ร่วมกัน บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม มีการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน แสดงออกถึงศักยภาพและความสามารถที่มีอยู่ มีสุขภาพจิตและสุขภาพที่ดีและได้เห็นความสำคัญของตนเอง รวมทั้งได้มีการบูรณาการร่วมกันทุกภาคส่วนในสังคม กลุ่มผู้อาวุโส เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ จัดตั้งขึ้นตามระเบียบเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ ว่าด้วยการดำเนินงานกลุ่มผู้อาวุโส เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ พ.ศ.2551 มีคณะกรรมการบริหารกลุ่ม ประกอบด้วย ตำแหน่ง ประธาน รองประธาน เลขานุการ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ และฝ่ายการคลัง จัดตั้งกลุ่มครั้งแรกมีสมาชิก จำนวน 74 คน ปัจจุบันมีสมาชิก จำนวน 200 คน

กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน (อสม.) หมายถึง การรวมกลุ่มของประชาชน เพื่อสร้างและบริหารเครือข่ายในการดำเนินงานสร้างสุขภาพแบบหุ้นส่วน ตอบสนองนโยบายและแผนงานเกี่ยวกับสุขภาพ เป็นผู้นำในงานส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ตลอดจนเฝ้าระวังสุขภาพ รมรงค์ขับเคลื่อนชุมชนและสังคมให้ตื่นตัวและรับผิดชอบต่อตนเอง ชุมชนและสภาวะแวดล้อม ของสังคมเตรียมและริเริ่มมาตรการทางสังคมใหม่ ๆ ที่จะมีผลต่อการจัดหรือลดปัญหาทางสุขภาพ สร้างโอกาสให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพอนามัยและชุมชน ปัจจุบันมี สมาชิกจำนวน 65 คน

กลุ่มอาสาสมัครป้องกันฝ่ายพลเรือน (อปพร.) หมายถึง กลุ่มอาสาสมัครที่จัดตั้ง ขึ้นเพื่อเป็นหน่วยอาสาสมัครป้องกันฝ่ายพลเรือนกำลังเสริมสำหรับเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่อย่างจำกัดของ เทศบาล เป็นกำลังเสริมให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือทหารในการช่วยเหลือพิทักษ์พื้นที่ป่าดงเบขาร์ รวมทั้งเป็นกำลังเสริมในการที่สนับสนุนเจ้าหน้าที่ของรัฐในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยเมื่อเกิดภัย พิบัติขึ้น อีกทั้งเป็นแนวร่วมในการเฝ้าระวังสาธารณสุขภัยที่อาจเกิดขึ้นในเขตพื้นที่ป่าดงเบขาร์ ปัจจุบันมีสมาชิก จำนวน 60 คน

กลุ่มมอเตอร์ไซด์รับจ้าง หมายถึง การรวมกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพมอเตอร์ไซด์ รับจ้าง จัดตั้งขึ้นตามระเบียบเทศบาลเมืองป่าดงเบขาร์ ว่าด้วยการดำเนินงานของกลุ่มมอเตอร์ไซด์ รับจ้าง พ.ศ.2552 เพื่อจัดระเบียบการให้บริการมอเตอร์ไซด์รับจ้างในเมืองป่าดงเบขาร์ และเพื่อเพิ่ม ความสะดวกและปลอดภัยให้กับผู้โดยสาร โดยมีโครงสร้างการบริหารกลุ่ม ประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เลขานุการ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายรักษาความปลอดภัย ฝ่ายการตลาด ปัจจุบันมีการ ให้บริการ จำนวน 10 คิว ได้แก่ คิวโรงแรมเมอร์ลิน คิวถนนขาว-แดง คิวโรงแรมไลท์เฮาส์ คิว เขารูปช้าง คิวเป๊ะกง คิวโรงแรมเซ็นทรัล คิวท่าข่อย คิวตลาดเมืองใหม่ คิวโรงแรมออร์คิด และ คิวประเทมาเลเซีย มีสมาชิกจำนวน 70 คน

ชมรมบุหลันแดง หมายถึง การรวมตัวของชาวไทยมุสลิมเพื่อจัดตั้งชมรม เมื่อ พ.ศ.2548 เพื่อช่วยเหลือครอบครัวผู้เสียชีวิต (มายาด) ในเขตชุมชน ส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรม ด้านศาสนา ช่วยเหลือเยาวชนที่ขาดโอกาสทางการศึกษาด้านศาสนา และเพื่อช่วยเหลือพี่น้องชาว ไทยมุสลิมเบื้องต้น ปัจจุบันมีอาสาสมัคร จำนวน 150 คน

ชมรมประสานใจ หมายถึง การรวมตัวของอาสาสมัคร เพื่อให้การช่วยเหลืองานด้านสาธารณสุขสดด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นงานพิธีกรรมเกี่ยวกับการฌาปนกิจตามวัดในเขตตำบลปาดังเบซาร์ ตลอดจนงานศพ ขบวนแห่ต่าง ๆ (หากมีการร้องขอ) จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2543 มีโครงสร้างการบริหารชมรม ประกอบด้วย ตำแหน่ง ประธาน รองประธาน เภรัญญิก เลขานุการ และกรรมการฝ่ายต่าง ๆ อาทิ ฝ่ายกิจกรรม ฝ่ายบริการ ปัจจุบันมีสมาชิก จำนวน 100 คน

ชมรมผู้ประกอบการร้านอาหาร หมายถึง การจัดตั้งชมรมของผู้ประกอบการร้านอาหาร เพื่อความสามัคคี ช่วยเหลือ และร่วมมือแก้ปัญหา ส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนายกระดับในการประกอบอาชีพผู้จัดจำหน่ายอาหาร ช่วยเหลืองานสาธารณสุขประโยชน์และการกุศล มีส่วนร่วมในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ปัญหาและอุปสรรค หมายถึง การที่ประชาชนไม่ค่อยมีเวลาในการร่วมกิจกรรม เนื่องจากต้องประกอบอาชีพ ขาดการรับรู้ข่าวสารของเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ขาดความรู้ความเข้าใจบทบาทของเทศบาลและบทบาทของตนเองต่อการพัฒนาท้องถิ่น เป็นเหตุให้อาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนไม่สามารถเข้าไปมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1 ทำให้ทราบถึงบทบาทของอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชน รวมทั้งปัจจัยต่าง ๆ ที่มีส่วนร่วมต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์
- 2 ทำให้ทราบถึงความแตกต่างของบทบาทต่อการพัฒนาท้องถิ่นตามปัจจัยส่วนบุคคล
- 3 นำผลจากการศึกษาไปปรับใช้ในการส่งเสริมบทบาทอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชน เพื่อใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงหรือกำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ อำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลาต่อไป

บทที่ 2

กรอบแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดเกี่ยวกับอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชน

กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดภารกิจหลักให้เทศบาลทำหน้าที่บำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้แก่ประชาชน ซึ่งต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงานและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารบริการสาธารณะ การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ตลอดจนการยกระดับมาตรฐานคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ หากจะนำแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นรูปแบบการดำเนินงานที่ภาครัฐกำหนดให้เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้กรอบแนวคิดดังนี้

- 1 ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท
- 2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
  - 2.1 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการหรือทฤษฎีแรงจูงใจ
  - 2.2 ทฤษฎีการกระทำทางสังคม
  - 2.3 ทฤษฎีการมีส่วนร่วม
- 3 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น
- 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1 ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท (Role Theory)

บทบาท (Role) ของสมาชิกในองค์การเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากประการหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวขององค์การ ซึ่งองค์การจะมีสมรรถนะหรือความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของการจัดตั้งมากน้อยแค่ไหน ขึ้นอยู่กับบทบาทของสมาชิกในองค์การเป็นสำคัญ สมาชิกขององค์การมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทและตำแหน่งที่ตนถือครองอยู่มากน้อยแค่ไหน และได้มีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่นั้นหรือไม่

พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน (2546 : 602) ได้ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า หมายถึง การกระทำหน้าที่ที่กำหนดไว้ เช่น บทบาทพ่อแม่ บทบาทครู หรือหน้าที่ซึ่งหมายถึงการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ - ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2532 : 315) หมายความว่า บทบาท หมายถึง หน้าที่หรือพฤติกรรมที่สังคมกำหนดและคาดหวังให้บุคคลกระทำ

Broom Leonard and Selznick Philip (1963 : 19 อ้างถึงใน บุญเลิศ ศรีรัตนพันธ์ , 2543:10) อธิบายว่า บทบาทเป็นการกล่าวถึงสิทธิและภาระหน้าที่ที่ขึ้นอยู่กับตำแหน่งทางสังคม ซึ่งบอกให้รู้ว่าแต่ละคนควรจะแสดงบทบาทอะไรบ้าง เช่น บทบาทในการเป็นพ่อแม่ หรือการเป็นครู และเป็นหน้าที่ของเขาคือต้องแสดงพฤติกรรมตามบทบาทนั้น ๆ และเขาก็สามารถเรียกร้องหรืออ้างสิทธิในการแสดงบทบาทนั้นได้ และจำแนกบทบาท ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1 บทบาทที่กำหนดไว้หรือบทบาทตามอุดมคติ (Socially prescribed or ideal role) เป็นบทบาทตามอุดมคติที่มีการกำหนดสิทธิหน้าที่ของตำแหน่งทางสังคมไว้

2 บทบาทที่ควรกระทำ (perceived role) เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลเชื่อว่าควรกระทำในหน้าที่ตำแหน่งนั้น ๆ ซึ่งอาจจะไม่ตรงกับบทบาทตามอุดมคติทุกประการ และอาจจะแตกต่างกันไปตามทัศนคติของแต่ละบุคคล

3 บทบาทที่กระทำจริง (performed role) เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลได้กระทำไปจริงตามความเชื่อ

จิรพรรณ การญจนจิตร (อ้างถึงใน คงศักดิ์ คงปาน 2551 : 16) ลักษณะของบทบาทในลักษณะแนวโครงสร้างทางสังคม และแนวทางปฏิสัมพันธ์ทางสังคมไว้ว่า ด้านโครงสร้างทางสังคม บทบาทหมายถึง ตำแหน่งทางสังคมที่มีชื่อเรียกต่าง ๆ ซึ่งลักษณะโดยคุณสมบัติและกิจกรรมของบุคคลที่ครองตำแหน่งนั้น ส่วนด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม บทบาทหมายถึง ผลอันต่อเนื่องที่มีแบบแผนของการกระทำที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ของบุคคลที่อยู่ในสถานการณ์แห่งการปฏิสัมพันธ์

สงวน ลักขีอรุณ และฐิติพงษ์ ธรรมานุสรณ์ (2522 : 34 - 35) กล่าวว่า บทบาทมีความสำคัญ 3 ลักษณะ คือ

- 1 บทบาทความคาดหวัง (ideal role) คือ บทบาทที่ต้องแสดงให้เห็นไปตามต้องการที่ผู้อื่นคาดหวังไว้
- 2 บทบาทลักษณะการรับรู้ (perceived role) คือ บทบาทที่เจ้าของสถานภาพรับรู้เองได้ โดยกฎระเบียบ ธรรมเนียมประเพณี หรือการกล่อมเกลாதงสังคม
- 3 บทบาทที่เป็นจริง (actual role) คือ บทบาทที่เจ้าของสถานภาพได้แสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่เป็นจริง ซึ่งอาจเป็นไปหรือไม่เป็นตามความคาดหวังก็ได้

อรุณ รักธรรม (2526 : 18 อ้างถึงใน บุญเลิศ ศรีรัตนพันธ์ , 2543 : 10 - 11) ได้แบ่งระบบบทบาท (system of role) ในการบริหารเชิงจิตวิทยาไว้ 3 ประการ คือ

- 1 บทบาทจริง (actual role or role behavior) หรือพฤติกรรมที่แท้จริงของบุคคลซึ่งจะถูกควบคุมโดยอารมณ์ ทัศนคติ พฤติกรรมส่วนตัว ปัญหาในการปฏิบัติงานจะขึ้นอยู่กับบทบาทจริงของคน
- 2 บทบาทที่องค์กรกำหนด (role prescription) หรือขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบ ซึ่งองค์กรหรือหน่วยงานกำหนดให้ ปัญหาที่พบในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่คือการไม่ปฏิบัติตามขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบที่องค์กรกำหนดให้
- 3 บทบาทความคาดหวัง (role expectation) แบ่งเป็นความคาดหวังที่บุคคลอื่นที่มีต่อตนเอง และความคาดหวังของตนเอง ปัญหาจะเกิดเมื่อตนไม่สามารถปฏิบัติได้ตามค่านางั้น

จิตยา สุวรรณะชฎ (2538: 11 อ้างถึงใน อาทร คุระวรรณ,อาคม ใจแก้ว) ความว่า บทบาทเป็นลักษณะพฤติกรรมที่กำหนด โดยฐานะตำแหน่งและยังได้แบ่งหน้าที่ออกเป็น บทบาทตามอุดมคติ (ideal role) หรือบทบาทที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคมควรปฏิบัติ และบทบาทที่เป็นจริง (actual role) โดยกล่าวว่า บทบาทที่ปฏิบัติเป็นจริงนี้เป็นผลรวมของบทบาทตามอุดมคติ บุคลิกภาพของผู้ดำรงตำแหน่ง อารมณ์ขณะแสดงบทบาทและอุปกรณ์ของการดำรงตำแหน่งที่มีอยู่ และประการสุดท้ายคือปฏิริยาผู้ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังได้ชี้ให้เห็นความสำคัญของบทบาทไว้ 5 ประการ คือ

- 1 มีสถานภาพ (status) อยู่จริงในสังคมและมีอยู่ก่อนตัวคนจะเข้าไปครอง
- 2 มีบทบาทที่ควรจะเป็น (out-to-be-role) ประจำอยู่ในแต่ละตำแหน่ง
- 3 วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีในสังคมนั้น ๆ เป็นส่วนหนึ่งซึ่งสำคัญในการกำหนดฐานะ ตำแหน่ง และบทบาทที่ควรจะเป็น
- 4 ฐานะ ตำแหน่ง และบทบาทนั้น ๆ ได้มาจากการขัดเกลาทางสังคม (socialization) ในสังคมนั้น ๆ
- 5 บทบาทที่ควรจะเป็นนั้นไม่แน่นอนเสมอไปว่าจะเหมือนกับพฤติกรรมที่เป็นจริงของคนที่จะครองตำแหน่ง เพราะพฤติกรรมจริงเป็นผลของปฏิริยาของคนที่ครองตำแหน่งที่มีบทบาทที่ควรจะเป็นบุคลิกภาพของตนเองและของคนอื่นที่เข้าร่วมพฤติกรรมและเครื่องกระตุ้น (stimulus) ที่มีอยู่ในเวลาและสถานที่ที่เกิดการติดต่อทางสังคม

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2525 : 56 - 57) <http://guru.google.co.th/thread> 29 ธันวาคม 2553 ได้สรุปทฤษฎีบทบาทต่อไปนี้

- 1 ทฤษฎีบทบาทของราล์ฟ ลินตัน (Ralp Linton's role theory) ได้กล่าวว่า ตำแหน่งหรือสถานภาพเป็นผู้กำหนดบทบาท เช่น บุคคลที่มีตำแหน่งเป็นครู ต้องแสดงพฤติกรรมเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูกศิษย์
- 2 ทฤษฎีบทบาทของเนเดล (Nadel's role theory) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาทคือ ส่วนประกอบที่ส่งผลต่อพฤติกรรม 3 ลักษณะ คือส่วนประกอบที่ส่งเสริมบท เช่น ครู ต้องพูดเก่ง หรือมีอารมณ์ขัน ส่วนประกอบที่มีผลสำคัญต่อบทบาทและขาดมิได้ เช่น เป็นแพทย์ต้องรักษาคนไข้และส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมาย เช่น ครูต้องเป็นสมาชิกคุรุสภาโดยกำหนดให้เป็น

สมการได้ ดังนี้

$$P = f(a,b,c\dots)$$

ถ้ากำหนดให้

P คือบทบาท

a คือ ส่วนประกอบที่ส่งเสริมบทบาท

b คือ ส่วนประกอบที่มีผลต่อบทบาทและขาดมิได้

c คือ ส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมาย

จากสมการอธิบายได้ว่า บทบาทจะต้องประกอบด้วยส่วนประกอบหลาย ๆ ส่วน อย่างน้อย 3 ส่วน ขึ้นไปจนถึง n ส่วน

3 ทฤษฎีบทบาทของโฮมันน์ (Homann's role theory) ได้กล่าวว่า บุคคลจะเปลี่ยนบทบาทไปตามตำแหน่งเสมอ เช่น ตลอดกลางวันแสดงบทบาทสอนหนังสือเพราะมีตำแหน่งเป็นครูสอนตอนเย็นแสดงบทบาทเรียนหนังสือ เพราะมีตำแหน่งเป็นนิสิตภาคสมทบ เป็นต้น

4 ทฤษฎีบทบาทของพาร์สัน (Parson's role theory) กล่าวว่า iva ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในสังคมทำให้มนุษย์ต้องเพิ่มบทบาทของตน เช่น บุคคลที่มีเพื่อนมากก็ต้องแสดงบทบาทมากขึ้นเป็นเงาตามตัว

5 ทฤษฎีบทบาทของเมอร์ตัน (Merton's role theory) ได้กล่าวไว้ว่า บุคคลแต่ละคนจะต้องมีตำแหน่งและบทบาทควบคู่กันไปซึ่งไม่เหมือนกัน บทบาทจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับทักษะของสังคมที่เขาสังกัดอยู่ตลอดจนลักษณะของบุคคลในสังคมนั้น

6 ทฤษฎีบทบาทของกู๊ด (Good's role theory) กล่าวว่า iva บทบาทคือ แบบแผนของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของแต่ละบุคคลและบทบาทดังกล่าวควรเป็นไปตามข้อตกลงที่มีต่อสังคมนั้น ๆ

7 ทฤษฎีบทบาทของกัสกิน (Guskin's role theory) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคลแต่ละคนคือผลที่ได้จากตำแหน่งทางสังคมของเขานั่นเองและทฤษฎีบทบาทจัดเป็นข้อตกลงประการแรกที่สถาบันต่าง ๆ ในสังคมคาดหวังว่าบุคคลที่ได้รับตำแหน่งต่าง ๆ ควรปฏิบัติอย่างไรบ้าง

สรวง สุทธิเลิศอรุณ ได้สรุปแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังและบทบาทแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

- 1 บทบาทที่เป็นจริง (Actual Role) เป็นบทบาทที่เจ้าของสถานภาพแสดงจริง ซึ่งอาจจะเป็นบทบาทหน้าที่ที่สังคมคาดหวัง หรือบทบาทที่ตนคาดหวัง หรืออาจไม่เป็นบทบาทที่ตนเองหรือสังคมคาดหวังก็ได้
- 2 บทบาทตามความคาดหวัง (Expected Role) เป็นบทบาทหน้าที่ที่ผู้อื่นคาดหวังว่าเจ้าของควรมีบทบาทเช่นไร
- 3 บทบาทตามลักษณะการรับรู้ (Perceived Role) เป็นบทบาทหน้าที่เจ้าของสถานภาพรับรู้ว่าจะมีบทบาทเช่นไร

อาทร คุระวรรณ และอากม ใจแก้ว (2538: 10) ได้อธิบายไว้ว่า บทบาทของคนในสังคมย่อมขึ้นกับสถานภาพที่ตนครองอยู่และคุณสมบัติส่วนตัวของบุคคล บทบาทของบุคคลจึงแตกต่างกันไปตามลักษณะของสถานภาพ อุปนิสัย ความคิด ความรู้ ความสามารถ มุลเหตุจูงใจ การอบรมขัดเกลา ความพอใจ ความสำคัญของบทบาทจึงมี 4 ประการ คือ

- 1 บทบาทที่มีอยู่ประจำของบุคคล
- 2 วัฒนธรรมของสังคมเป็นสิ่งที่สำคัญในการกำหนดบทบาท
- 3 การที่บุคคลจะทราบบทบาทได้จะมีการขัดเกลาทางสังคม (socialization)
- 4 บทบาทจริงที่บุคคลแสดงนั้นไม่แน่นอนเสมอไปว่าจะเหมือนกับบทบาทที่ควรจะเป็นไปตามปทัสถานทางสังคมเพื่อบทบาทที่บุคคลนั้นแสดงจริง เป็นผลของปฏิกิริยาแห่งบุคลิกภาพของบุคคลที่ครองสถานของบุคคลที่ครองสถานภาพ ร่วมกับบุคลิกภาพของบุคคลอื่นมาร่วมในพฤติกรรมและเป็นเครื่องกระตุ้นให้เกิดแสดงบทบาท

จากความหมายของนักวิชาการ คำว่า **บทบาท** อาจสรุปได้ว่าเป็นแบบแผนของพฤติกรรมและการกระทำต่าง ๆ ของบุคคลเป็นหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพหรือตำแหน่งทางสังคมของบุคคลนั้นซึ่งเมื่อบุคคลใดถูกกำหนดให้มีสถานภาพหรือตำแหน่งทางสังคมอย่างไรแล้วบุคคลนั้นก็ต้องแสดงบทบาทตามสถานภาพและตำแหน่งทางสังคมที่ตนดำรงอยู่ จะเห็นได้ว่าบทบาท (role) และสถานภาพ (status) เป็นสิ่งที่ไม่อาจแยกจากกันได้ และเมื่อนำบทบาทและสถานภาพของบุคคลมาอธิบายปรากฏการณ์ ในองค์กรต่าง ๆ จะพบว่าพฤติกรรมของสมาชิกใน

องค์การจะถูกกำหนดให้สอดคล้องกับโครงสร้างหน้าที่ (structural function) ขององค์การนั้น ๆ เพราะโครงสร้างขององค์การจะเป็นตัวกำหนดตำแหน่งโดยยึดตามภาระหน้าที่ที่องค์การจะต้องปฏิบัติ และตำแหน่งจะเป็นตัวกำหนดสถานภาพและบทบาทของสมาชิกในองค์การว่าสมาชิกคนนั้นมีหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างไร บทบาทจึงเป็นลักษณะของความคาดหวังว่าบุคคลในตำแหน่งหนึ่ง ๆ ควรจะมีบทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ตามฐานะตำแหน่ง

2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน (People's Participation Theory)

แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน (People's Participation) ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชนบท ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ที่มุ่งเน้นคนเป็นสำคัญมากกว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจได้พยายามเปลี่ยนแปลงแนวทางการพัฒนาจากระดับบนลงล่าง (Top - down) มาเป็นจากระดับล่างขึ้นบน (Bottom - up) แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของโอคเลย์ (Oakley, 1984 : 17) ได้กล่าวว่า แนวทางจากระดับล่างขึ้นบนนี้เกี่ยวข้องกับอย่างยิ่งกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ขาดหาย (Missing ingredient) ในกระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนนั้น

ความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชน

โคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1981 : 6 อ้างถึงใน พุทธิ ไหมแก้ว 2549 : 9) ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมของชุมชนว่า สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่

- 1 การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ (decision making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ
- 2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร และการประสานขอความร่วมมือ
- 3 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (benefits) ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุประสงค์ประโยชน์ทางสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล

4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (evaluation)

โดยสร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือและเข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนารวมถึงได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนานั้นอย่างเสมอภาค องค์การสหประชาชาติ (United Nation, 1981 : 5) และรีเดอร์ (Reeder, 1974 : 39) ได้ให้ความหมายเจาะจงถึงการมีส่วนร่วมว่าการมีส่วนร่วมเป็นการปะทะสังสรรค์ทางสังคม ทั้งในลักษณะการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคลและการมีส่วนร่วมของกลุ่ม

ศุภฤกษ์ โรจนธรรม (2532 : 43 ศุภฤกษ์ จินดาประเสริฐ 2545 : 16) ได้นำเสนอปัจจัยของการมีส่วนร่วมว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม มีดังนี้

- 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ รายได้ ระดับการศึกษา สถานภาพส่วนบุคคล
- 2 ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การได้รับรู้ การชักชวน ความเชื่อถือต่อผู้นำ ความต้องการ ความสัมพันธ์อันดี ความต้องการยอมรับนับถือ

จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปปัจจัยต่อการมีส่วนร่วมทำกิจกรรมได้ดังนี้

- 1 ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ต่าง ๆ
- 2 ลักษณะทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพ รายได้
- 3 การได้รับข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ ความถี่ในการรับรู้ข่าวสารและแหล่งที่มาของข่าวสาร

ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชน

การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน เพื่อการกระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนนั้น มีกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนมีขั้นตอนการมีส่วนร่วม ดังนี้

- 1 การวางแผน รวมถึงการตัดสินใจในการกำหนดเป้าหมาย กลวิธี ทรัพยากรที่ต้องใช้ ตลอดจนการติดตามประเมินผล
- 2 การดำเนินงาน
- 3 การใช้บริการจากโครงการ
- 4 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

อภิญา กังสนารักษ์ (2544 : 14–15) ได้นำเสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชนว่าชุมชนต้องมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน คือ

- 1 การมีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการร่วมกันหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ร่วมตัดสินใจกำหนดความต้องการและร่วมลำดับความสำคัญของความต้องการ
- 2 การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการ แนวทางการดำเนินงาน รวมถึงทรัพยากรและแหล่งวิทยากรที่จะใช้ในโครงการ
- 3 การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินโครงการ ทำประโยชน์ให้แก่โครงการ โดยร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน
- 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ เพื่อให้รู้ว่าผลจากการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่โดยสามารถกำหนดการประเมินผลเป็นระยะต่อเนื่องหรือประเมินผลรวมทั้งโครงการในคราวเดียวก็ได้

โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนในชนบท ได้แก่ อายุ เพศ การศึกษา ขนาดของครอบครัว อาชีพ รายได้และระยะเวลาการอยู่อาศัยในท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่าขั้นตอนการมีส่วนร่วม มี 6 ขั้นตอน ได้แก่

- 1 ร่วมศึกษาสถานการณ์
- 2 ร่วมศึกษาปัญหาและสาเหตุ
- 3 ร่วมวางแผนและกำหนดกิจกรรม
- 4 ร่วมดำเนินกิจกรรมตามแผนงานที่กำหนดไว้
- 5 ร่วมรับผลประโยชน์และร่วมใช้ประโยชน์
- 6 ร่วมควบคุมติดตามประเมินผล

สุชาติ จักรพิสูทธิ์ (2547 : 18 - 23) ศึกษาเรื่องชุมชนกับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของชุมชน แบ่งได้ออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1 ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านเหตุผล โดยการเปิดโอกาสให้ สังคม องค์กรต่าง ๆ ในชุมชน ประชาชนมีบทบาทหลักตามสิทธิ หน้าที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตั้งแต่การคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ วางแผน การร่วมปฏิบัติและการรับผิดชอบในผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมทั้งส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนให้การดำเนินงานเกิดผล ประโยชน์ต่อชุมชนตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดด้วยความสมัครใจ

2 ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ เป็นการมีส่วนร่วมของชุมชนที่เกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ อารมณ์ รวมทั้ง ค่านิยมของประชาชนเป็นเครื่องชี้นำตนเองให้เข้ามามีส่วนร่วม แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การกระทำที่บรรลุดังวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทำให้ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม เกิดความผูกพัน มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อกิจกรรมที่ดำเนินงานด้วยความสมัครใจ

จากแนวคิดและทัศนะที่ได้กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด สามารถแยกประเด็นสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดขึ้นจากเป้าหมายที่ต้องการ ค่านิยม ความเชื่อ วัฒนธรรมประเพณี ความผูกพัน การเสริมแรง โอกาส ความสามารถ การสนับสนุน ความคาดหวังในสิ่งที่ต้องการ โดยมีพื้นฐานของการมีส่วนร่วม ดังนี้

- 1 การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของเหตุผล
- 2 การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของค่านิยม
- 3 การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของประเพณี
- 4 การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของความผูกพัน ความเสน่หา

โดยสรุป การมีส่วนร่วมของชุมชนนั้นเกิดจากจิตใจที่ต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของกลุ่มคนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตทางสังคม ซึ่งการจะทำให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้น ผู้ดำเนินงานจะต้องมีความเข้าใจในวิถีการดำเนินชีวิต ค่านิยม ประเพณี ทัศนคติของบุคคล เพื่อให้เกิดความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม

1.1 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการหรือทฤษฎีแรงจูงใจ (A Theory of Human Motivation)

Maslow (Abraham H. Maslow 1954 : 153 -158 อ้างถึงในพิทยา บวรวัฒนา) ได้เสนอทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs) ซึ่งมีความสำคัญ ดังนี้

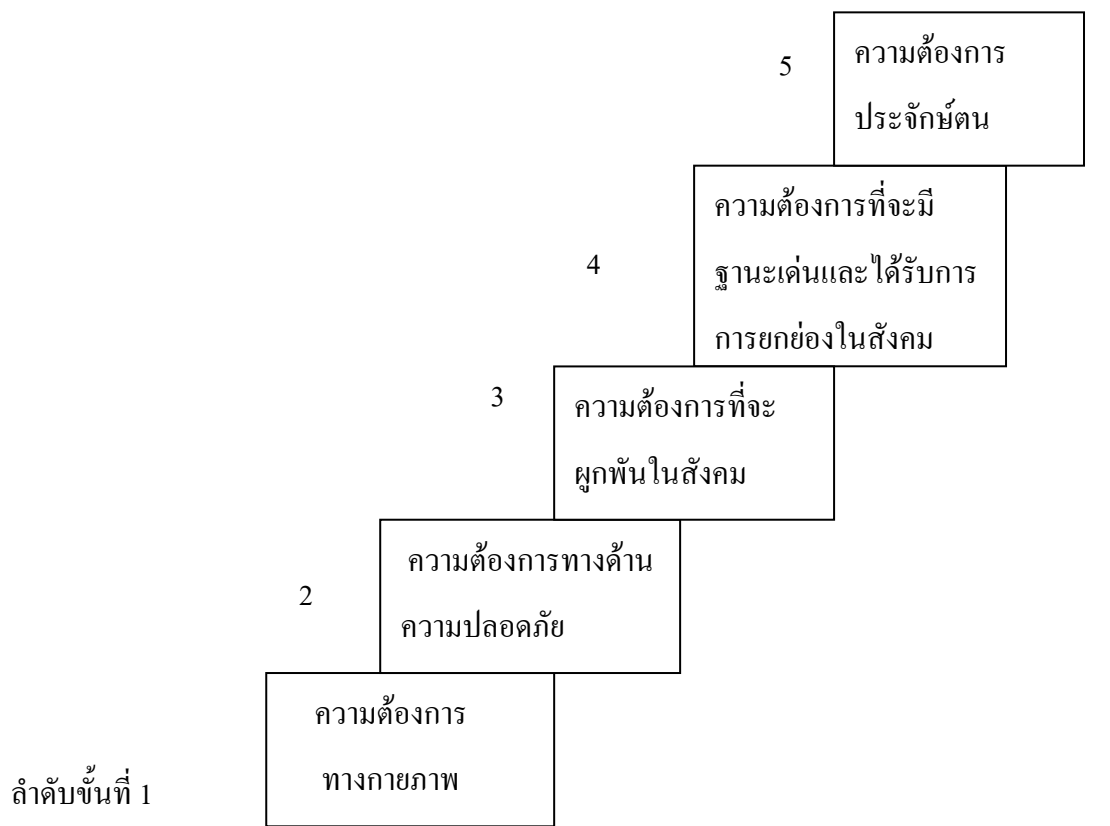
1 มนุษย์ทุกคนมีความต้องการหลายอย่างซึ่งจัดเป็นลำดับความสำคัญมาก่อนมาหลังได้ ดังนี้ 1 ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) เช่น ความต้องการอาหาร การนอน การหายใจและสิ่งอื่น ๆ ซึ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ได้ ถือเป็นลำดับขั้นต่ำสุดและขั้นแรกของมนุษย์

2 ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) คือ เมื่อความต้องการทางด้านกายภาพได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์จะมีความต้องการขั้นต่อไป คือ ความต้องการด้านความปลอดภัยและความมั่นคงในชีวิต เช่น มนุษย์ต้องการได้รับการคุ้มครองปลอดภัยจากภัยอันตรายและการข่มขู่ต่าง ๆ เช่น การทำร้ายร่างกายและความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

3 ความต้องการที่จะผูกพันในสังคม (Social Needs) คือ ความต้องการที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น ซึ่งหมายถึงความต้องการที่จะมีความอบอุ่นทางใจโดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในกลุ่มต่าง ๆ รวมทั้งสถานภาพทางสังคมสูงขึ้น

4 ความต้องการที่จะมีฐานะเด่นและได้รับการยกย่องในสังคม

5 ความต้องการที่จะประจักษ์ตนหรือตระหนักถึงความจริงในตนเอง (Self Actualization) เป็นลำดับขั้นของความต้องการขั้นสูงสุด หมายถึง การที่มนุษย์สามารถที่ตนมีอยู่ได้อย่างเต็มที่ที่สุด ซึ่งเท่ากับเปิดโอกาสให้มนุษย์สามารถสนองความต้องการของตนเท่าที่ตนจะมีความสามารถกระทำได้

แผนภาพที่ 1 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow

สรุปจากทฤษฎีแรงจูงใจดังกล่าว จะช่วยทำให้เข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์ได้อย่างหนึ่งซึ่งเป็นประโยชน์มากในการที่จะสามารถคาดหวังพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในพฤติกรรมที่จะสร้างความร่วมมือของมนุษย์

2.2 ทฤษฎีการกระทำทางสังคม (The Theory of Social Action)

แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber อ้างถึงใน ศุภฤกษ์ จินดาประเสริฐ 2545 : 9-10)

ได้ทำการศึกษาเรื่องการกระทำของมนุษย์ (Human Action) โดยให้คำจำกัดความของการกระทำว่าเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งที่เป็นแบบเปิดเผยและลึกลับ ซึ่งบุคคลเป็นผู้กำหนดให้มีความหมายเป็นส่วนตัว ความเข้าใจในระบบความหมายเกิดขึ้นได้ 2 ประการ ดังนี้

- 1 ความหมายส่วนตัวจากการกระทำของบุคคลหนึ่ง สามารถที่จะเข้าใจได้จากการสังเกตโดยตรง
- 2 มีการเข้าใจสิ่งเร้า และจะแสดงความรู้สึกออกมาด้วยตนเอง ในการให้เหตุผล ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของผู้นำหรือถ้าการกระทำของบุคคลไม่มีเหตุผลนั้นอาจเข้าใจส่วนประกอบของอารมณ์ที่มีการกระทำเกิดขึ้น โดยอาศัยการมีส่วนร่วมที่มีความเห็นอกเห็นใจต่อมนุษย์ อีกนัยหนึ่งการกระทำบางอย่างเกิดขึ้นจากแรงกระตุ้น เพราะแรงกระตุ้นจะมีอยู่ในส่วนลึกในจิตใจของผู้กระทำสำหรับผู้สังเกตแรงกระตุ้นเป็นพื้นฐานที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาพฤติกรรม การกระทำทางสังคม มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

- 1 การกระทำที่มีเหตุผล (Rational) เป็นการกระทำที่ใช้วิธีการอันเหมาะสม ในอันที่จะบรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่เลือกไว้อย่างมีเหตุผล การกระทำดังกล่าวมุ่งไปในทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม

- 2 การกระทำที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม (Valuable) เป็นการกระทำซึ่งใช้วิธีการที่เหมาะสมเช่นกัน เพื่อที่จะทำให้ค่านิยมสูงสุดในชีวิต มีความสมบูรณ์พร้อม การกระทำเช่นนี้มุ่งไปในด้านจริยธรรม ศาสนา และทางศีลธรรมอย่างอื่น เพื่อการดำรงไว้ซึ่งความเป็นระเบียบในการใช้ชีวิตทางสังคม

- 3 การกระทำตามประเพณี (Traditional) เป็นการกระทำที่ไม่เปลี่ยนแปลงแบบอย่างมาตั้งแต่ในอดีตเป็นหลัก ในพฤติกรรมกระทำตามประเพณีไม่คำนึงถึงเหตุผล

- 4 การกระทำที่แฝงไว้ด้วยเสน่ห์ห่า (Affective) การกระทำแบบนี้คำนึงถึงอารมณ์และความผูกพันทางจิต ระหว่างผู้กระทำกับวัตถุที่เป็นจุดมุ่งหมายของการกระทำ เรื่องนี้ก็ไม่คำนึงถึงเหตุผลอย่างอื่นใดทั้งสิ้นนอกจากเรื่องส่วนตัว

จากทฤษฎีจะเห็นได้ว่า การที่บุคคลจะกระทำการใด ๆ ในสังคมจะขึ้นอยู่กับ จุดมุ่งหมายที่ได้เลือกไว้ ค่านิยมและประเพณีที่สังคมยึดถือ

วิลเลียม รีตเตอร์ (William Reeder อ้างถึงใน สุทธิพงษ์ แสงมณี 2524 : 31) ได้กล่าวว่า กลุ่มปัจจัยซึ่งเป็นเหตุทำให้มนุษย์กระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นทฤษฎีเพื่ออธิบาย การกระทำทางสังคมว่า การกระทำของมนุษย์ในเรื่องใด ๆ ก็ตามขึ้นอยู่กับกลุ่มปัจจัยซึ่งมีอยู่ด้วยกัน หลายประการ ได้แก่

- 1 เป้าหมาย (Goals)
- 2 ความเชื่อ (Belief Orientation)
- 3 ค่านิยม (Value Standard)
- 4 นิสัย และขนบธรรมเนียมประเพณี (Habbits and Customs)
- 5 ความคาดหวังและปทัสถาน (Expectation and Norms)
- 6 ข้อผูกพัน (Commitments)
- 7 แรงเสริม (Rein Forces)
- 8 โอกาส (Opportunity)
- 9 ความสามารถ (Ability)
- 10 การสนับสนุน (Support)

จากทฤษฎีจะเห็นได้ว่าการกระทำทางสังคมที่สามารถจงใจ และสนับสนุนให้ บุคคลมีส่วนร่วมในการกระทำกิจกรรมร่วมกัน คือ เป้าหมาย ข้อผูกพัน แรงเสริมและการได้รับการ สนับสนุน

1.3 ทฤษฎีการมีส่วนร่วม (Participation Theory)

การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่น ถือเป็นบันได ขั้นแรกของการชักนำให้ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป ซึ่งความต้องการ ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นแตกต่างกันและผู้ที่สามารถรู้ถึงความแตกต่างในความต้องการและ สามารถตอบสนองได้ตรงตามความต้องการนั้นก็คือประชาชนในท้องถิ่นนั่นเอง การเปิดโอกาสให้

ประชาชนได้แสดงออกถึงการร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันในการดำเนินการและติดตามผลการดำเนินการเพื่อให้การดำเนินงานตามกิจกรรมที่กำหนดขึ้นบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

ตามแนวความคิดของ โรเจอร์ และชูเมคเกอร์ (Roger and Shoemaker , 1973 : 312 -316 อ้างถึงใน ศุภฤกษ์ จินดาประเสริฐ 2545 : 8) กล่าวว่า พลังในการตัดสินใจที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ มีดังนี้

- 1 การมีส่วนร่วมในอำนาจอย่างกว้างขวาง
- 2 การตัดสินใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง โดยมีการปรึกษากับพวกที่รับผลกระทบ กระบวนการที่เกี่ยวกับการตัดสินใจดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับตัวแปร ดังนี้
  - 1.1 ความรู้เกี่ยวกับความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลง
  - 1.2 การชักจูงและการประเมินผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจ
  - 1.3 การตัดสินใจที่จะยอมรับหรือปฏิเสธอันมีผลจากการประเมิน
  - 1.4 การสื่อสารเกี่ยวกับการตัดสินใจ
  - 1.5 การกระทำตามการตัดสินใจ

แคสเปอร์สัน และไบร์ทบาท (Kasperson, RE. And Breitbank,M,1969 : 1 - 3 อ้างถึงในพิสันต์ พรรณราย 2545 : 12) ได้เสนอแนวความคิดว่าการมีส่วนร่วมนั้นมีมาตรวัด 3 ประการ

- 1 การกระทำของแต่ละบุคคล ไม่ใช่การกระทำโดยกลุ่ม อาจทำให้การวิเคราะห์หรือได้ข้อสรุปที่ไม่ถูกต้อง เพราะการแสดงออกของแต่ละบุคคลในกระบวนการมีส่วนร่วมนั้นจะเห็นได้ถึงค่านิยม ความรับรู้ และพฤติกรรมของแต่ละบุคคล
- 2 ความหนาแน่นของการกระทำ แสดงออกโดยการร่วมกระทำที่บ่อยครั้ง ระยะเวลาของกิจกรรมที่ยาวนาน หรือมีการผูกพันและมีแรงจูงใจในการกระทำ
- 3 คุณภาพของการเข้าร่วม ดูผลกระทบของการกระทำในเบื้องต้น เช่น ความรับผิดชอบการตัดสินใจ การเปิดกว้างยอมรับความสามารถและความคิดเห็น มีการประเมินผล

พินันต์ พรรณราย (2545 : 13) กล่าวถึง รูปแบบและประเภทของการมีส่วนร่วม ดังนี้

1 องค์กรประชาชนที่จัดตั้งขึ้นมาอย่างไม่เป็นทางการ มีการรวมตัวเพื่อร่วมกันทำประโยชน์ต่อส่วนรวม

2 องค์กรประชาชนที่จัดตั้งมาอย่างเป็นทางการ

3 ตัวแทนบุคคลหรือตัวแทนขององค์กรเอกชน เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในรูปแบบต่าง ๆ โดยมีลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

1 ร่วมกันทำการศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนหรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือสนองความต้องการของประชาชน

2 ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือสนองตอบความต้องการของประชาชน

3 ร่วมนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรม เพื่อจัดและแก้ไขปัญหาและความต้องการของสังคม

4 ร่วมการตัดสินใจที่เป็นประโยชน์ในการที่จะใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

5 ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

6 ร่วมลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตน

7 ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมาย

8 ร่วมติดตาม ควบคุม ประเมินผล บำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่กำหนดไว้โดยเอกชนและรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

อาทร คุระวรรณ อาคมใจแก้ว (2549:17) เห็นว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของประชาชน คือ การที่ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขและร่วมผลประโยชน์ ซึ่งกระทำได้ 4 ลักษณะ ดังนี้

1 เป็นผู้มึบทบาทสำคัญในการกำหนดว่าอะไรคือความจำเป็นพื้นฐานของชุมชน

2 เป็นผู้ระดมทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อสนองตอบความจำเป็นพื้นฐาน

3 เป็นผู้มึบทบาทในการปรับปรุงวิธีการกระจายสินค้าและบริการให้สมบูรณ์ขึ้น

4 เป็นผู้ได้รับความพึงพอใจและเกิดแรงจูงใจที่จะสร้างกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

จากทฤษฎีการมีส่วนร่วม สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนคือพฤติกรรมที่แสดงออกต่อกิจกรรมต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล โดยเข้าร่วมในกิจกรรมนั้นบ่อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับแรงจูงใจและความผูกพันในการดำเนินกิจกรรม

3 แนวความคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น

หลักการที่สำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

1 การมีส่วนร่วม (Participation) การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการให้โอกาสแก่ประชาชนในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของท้องถิ่นหรือชุมชนที่พวกเขาอาศัยอยู่ประโยชน์ที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางจากการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองก็คือการสร้างการเรียนรู้ทางการเมือง ซึ่งการปกครองท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพในการสร้างการเรียนรู้ทางการเมืองในระดับชาติ เนื่องจากใกล้ชิดกับวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น

2 การตอบสนอง (Responsiveness) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความใกล้ชิดกับประชาชนและมีความรู้สึกไวต่อความต้องการของประชาชนมากกว่ารัฐบาลกลาง ย่อมส่งผลทำให้เกิดความเข้มแข็งในแง่ของการตรวจสอบและเป็นหลักประกันว่าปัญหาเฉพาะหรือความต้องการเฉพาะท้องถิ่น ซึ่งแตกต่างจากสังคมโดยรวมจะได้รับการตอบสนองเช่นเดียวกัน

3 ความชอบธรรม (Legitimacy) รัฐบาลกลางซึ่งห่างไกลจากชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนมีผลต่อการยอมรับ หรือถูกตั้งคำถามต่อการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ แตกต่างจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่การตัดสินใจต่าง ๆ ในระดับท้องถิ่นได้รับการยอมรับว่าอยู่บนรากฐานของความรู้ของท้องถิ่นส่งผลทำให้มีความชอบธรรมในการดำเนินงาน

4 เสรีภาพ (Liberty) อำนาจมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดการฉ้อฉลการรวมศูนย์อำนาจมีแนวโน้มที่จะทำให้รัฐบาลกลายเป็นทรราชย์ที่เป็นภัยต่อปัจเจกชนแต่การกระจายอำนาจเป็นการปกป้องเสรีภาพของปัจเจกชน เนื่องจากอำนาจถูกกระจายไปยังที่ต่าง ๆ ง่ายต่อการตรวจสอบและถ่วงดุล

พยุร โหมแก้ว (2549 : 17) ได้ให้ความหมาย “การปกครองท้องถิ่น” คือ การปกครองที่รัฐบาลกระจายอำนาจบริหารให้ประชาชนปกครองตนเองในชุมชนที่มีพลเมืองหนาแน่นพอสมควร และมีรายได้เพียงพอแก่การปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐ การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่ยอมรับว่าเป็นรากแก้วของการปกครองระบบประชาธิปไตย เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เรียนรู้การปกครองในระดับท้องถิ่น โดยการกระทำด้วยตนเอง ซึ่งจะอำนวยให้เกิดความชำนาญและความสามารถที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองระดับชาติในอนาคตต่อไปได้เป็นอย่างดี ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของรัฐบาลในระบบประชาธิปไตย ที่จะต้องสนับสนุนให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่น โดยถือว่าเป็นรากฐานก่อให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยระดับชาติ เมื่อใดที่การปกครองท้องถิ่นมั่นคงและมีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพจะสร้างความเป็นปึกแผ่นให้แก่ประเทศชาติได้

วิทยา นภาศิริกุลกิจ (2521 : 14 อ้างถึงใน อาทร คุระวรรณ และณรงค์ศักดิ์ สิงห์ไพบุลย์พร , 2544 : 46) อธิบายว่าการปกครองท้องถิ่นเป็นรูปแบบการปกครองที่เกิดจากรัฐบาลโดยยึดหลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) การที่ส่วนกลางให้หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครอง ร่วมรับผิดชอบทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนในการบริหารภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่และอาณาเขตของคนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย เพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นด้วยตนเองด้วยความรวดเร็ว สะดวก และมีประสิทธิภาพโดยใช้งบประมาณและเจ้าหน้าที่ของตนเอง แต่ในรัฐบาลส่วนกลางยังอาจสงวนอำนาจบางอย่างในการตัดสินใจไว้ ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งของการปกครองท้องถิ่น โดยเจ้าหน้าที่ระดับบริหารชั้นสูงขององค์การจะต้องได้มาด้วยวิธีการเลือกตั้งตามรูปแบบของประชาธิปไตย

ดำรง ลัทธิตพิพัฒน์ (2515 : 113 อ้างถึงใน พิสันต์ พรรณราย ,2545:19) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า หมายถึง กระบวนการปกครองตนเอง โดยประชาชนในหน่วยชุมชนหรือหน่วยการปกครอง (Political subdivision) ต่าง ๆ ที่มีอยู่ทั่วไปตามพื้นที่ของประเทศ ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองหรืออาจเรียกได้ว่าเป็นหน่วยรัฐบาลท้องถิ่น

พยุร ไหมแก้ว (2549 : 19-21 อ้างถึงในภวนัย เกียงเอีย 2546 : 31) สรุปในแนวคิดหรือทฤษฎีว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่นได้ 6 ทฤษฎี ดังนี้

1 ทฤษฎีเกี่ยวกับสังคมวิทยา

ปัจจัยทางสังคมวิทยามีอำนาจต่อการปกครองท้องถิ่นในอันที่จะเสริมสร้างจิตสำนึกและความรู้สึกร่วมกันในการพัฒนาท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งทฤษฎีหรือแนวคิดเกี่ยวกับสังคมวิทยาเป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงการพัฒนาของการปกครองท้องถิ่นในแต่ละแห่ง โดยพยายามมุ่งเน้นว่าความรู้สึกผูกพันในพื้นที่นั้นมักจะเกิดขึ้นมาจากบุคคลที่อยู่ในพื้นที่นั้น หรืออาจกล่าวได้ว่าแนวคิดในการปกครองท้องถิ่นก็เพื่อที่จะสร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์การในการบริหารการปกครองท้องถิ่นให้มากที่สุด

2 ทฤษฎีเกี่ยวกับเศรษฐกิจ

ปัจจัยทางเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อการปกครองท้องถิ่นในอันที่จะตอบสนองต่อการแก้ปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นดังกล่าว คือประชาชนในท้องถิ่นจะมีวิถีชีวิตที่แตกต่างกันไปตามลักษณะและสภาพของชุมชนนั้น ๆ เช่นในกรณีที่สภาพท้องถิ่นเป็นชุมชนชนบทก็จะมีผลทำให้ประชาชนมีวิถีชีวิตค่อนข้างยากจน การบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงเป็นไปเพื่อตอบสนองต่อการแก้ปัญหาและความต้องการของประชาชนทางเศรษฐกิจ โดยให้พลังชุมชนในการพัฒนาตนเอง

3 ทฤษฎีเกี่ยวกับภูมิศาสตร์

ทฤษฎีนี้จะมีอิทธิพลต่อการจัดรูปแบบแต่ละโครงสร้างของการบริหารของการปกครองท้องถิ่นในแต่ละแห่งแตกต่างกัน กล่าวคือ ในกรณีที่มีอาณาเขตกว้างขวาง แต่มีความหนาแน่นของประชากรน้อยการจัดรูปแบบของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นก็อาจเป็นไปแบบหนึ่ง หรือกรณีมีประชากรหนาแน่นมากก็จะเป็นไปอีกแบบหนึ่งก็ได้

4 ทฤษฎีเกี่ยวกับกฎหมาย

ในการบริหารการปกครองท้องถิ่น เมื่อพิจารณาถึงลักษณะที่สำคัญของการปกครองท้องถิ่นแล้วจะเห็นว่าเป็นการจัดรูปแบบการปกครองท้องถิ่นในฐานะที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งจัดตั้งโดยกฎหมายแยกจากรัฐบาลหรือส่วนกลาง มีขอบเขตการปกครองที่มีคณะบริหารที่ได้รับการเลือกตั้งมาจากประชาชนในท้องถิ่น อาจกล่าวได้ว่า ระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่น มีลักษณะที่เป็นตามตัวบทกฎหมายที่กำหนดไว้

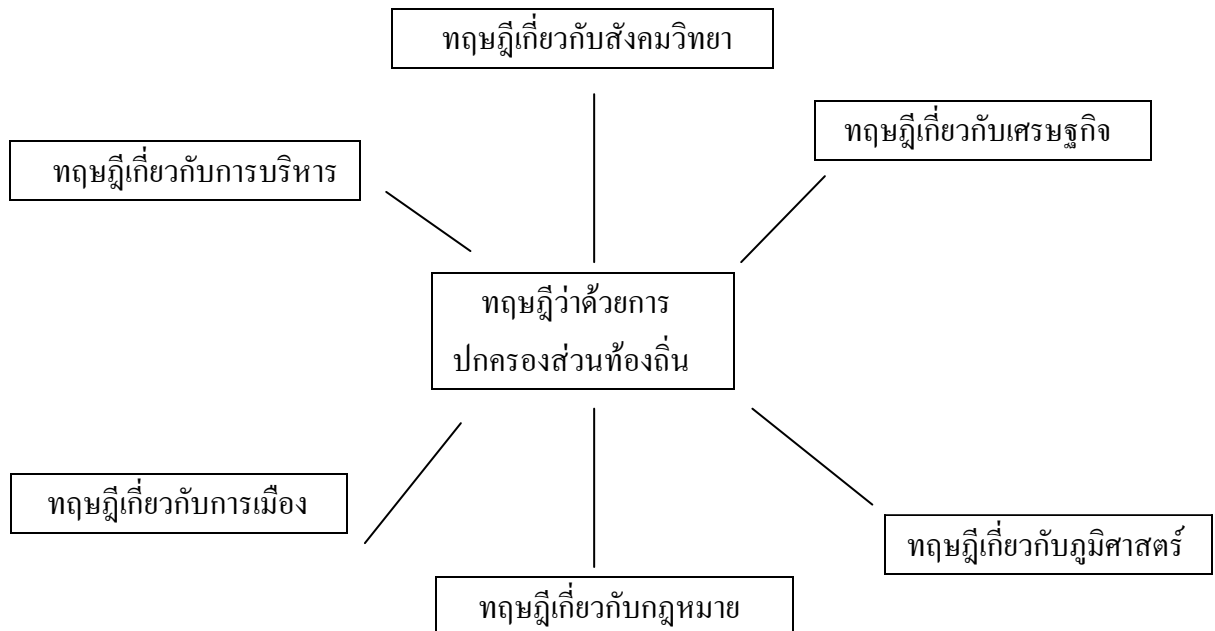
5 ทฤษฎีเกี่ยวกับการเมือง

การบริหารการปกครองท้องถิ่นจะเกี่ยวข้องกับประเด็นทางการเมืองโดยตรง คือ ท้องถิ่นจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับการจัดสรรผลประโยชน์และคุณค่าทางสังคมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม คือ จะมีลักษณะเป็นกระบวนการแสวงหาและใช้อำนาจในท้องถิ่น ซึ่งคณะบริหารของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมักจะได้รับการเลือกตั้งมาจากประชาชน ได้แก่ การเลือกตั้งการมีกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเมือง การจัดตั้งและรวมกลุ่มผลประโยชน์ การแสดงออกของประชาชน ซึ่งแนวความคิดดังกล่าวมีผลทำให้การบริหารการปกครองท้องถิ่นเป็นพื้นฐานการพัฒนาทางการเมืองในระดับชาติต่อไป

6 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

เมื่อมีการจัดตั้งองค์การขึ้นตามกฎหมาย การบริหารองค์การดังกล่าวจำเป็นที่จะต้องอาศัยหลักการแนวคิด หรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการบริหารและการเมืองไม่สามารถแยกขาดออกจากกันได้เด็ดขาด เปรียบเสมือนว่าการเมืองและการบริหารเป็นเสมือนคนละหน้าของเหรียญเดียวกัน

ทฤษฎีว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น

ทฤษฎีว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น (อ้างอิงในพยุร ไหมแก้ว 2549 : 19 - 21)

แผนภาพ ที่ 2 แสดงทฤษฎีว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าที่ผ่านมาประเทศไทยได้พยายามส่งเสริมการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง นับตั้งแต่รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 ที่ได้กำหนดแนวทางการกระจายอำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีสาระสำคัญคือรัฐจะต้องให้ความสำคัญแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนท้องถิ่น โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะ ส่วนรัฐบาลเป็นผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็น ภายใต้กรอบกฎหมายและเพื่อกระจายอำนาจให้แก่

ท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดวิสัยทัศน์การกระจายอำนาจไว้ 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ช่วง 4 ปีแรก (พ.ศ. 2544-2547) ของการถ่ายโอนภารกิจตามกรอบกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นช่วงของการปรับปรุงระบบการบริหารงานภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสร้างความพร้อมในการถ่ายโอนภารกิจ

ระยะที่ 2 ช่วงหลัง 4 ปีแรก (พ.ศ.2548-2553) เป็นช่วงเปลี่ยนผ่านการกระจายอำนาจ เพื่อให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพัฒนาขีดความสามารถในการดำเนินงาน โดยมีการปรับบทบาทและกลไกความสัมพันธ์ระหว่างราชการส่วนท้องถิ่น ส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง รวมทั้งปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นให้ดีขึ้น

ระยะสุดท้าย ช่วงหลังปีที่ 10 (พ.ศ.2555 เป็นต้นไป) เป็นช่วงที่ประชาชนในท้องถิ่นจะต้องมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถเข้าถึงบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม รวมทั้งมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกกระบวนการ ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ต้องมีศักยภาพในการบริหารจัดการ สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างอิสระ

การปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลไทย

ลักษณะและความเป็นมาของการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล

แนวความคิดในการจัดการปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาล เกิดขึ้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ได้ทรงเห็นว่า “ถ้ามีการยอมรับกันว่าวันใดวันหนึ่งเราจะต้องถูกบังคับให้มีประชาธิปไตยแบบใดแบบหนึ่งในประเทศสยาม เราต้องเตรียมตัวเราอย่างค่อยเป็นค่อยไป เราต้องเรียนรู้และให้การศึกษาแก่เราเอง มันจะเป็นการดีกว่าแน่นอน สำหรับประชาชนที่เริ่มต้นด้วยการควบคุมกิจการท้องถิ่น ก่อนที่พวกเขาพยายามที่จะควบคุมกิจการของรัฐโดยผ่านทางรัฐสภา” ดังนั้น ในวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ.2470 ได้ทรงแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการประชาภิบาล (Municipality) เพื่อที่จะได้ศึกษาหาแนวทางและรูปแบบของการปกครองท้องถิ่นที่

จะควรจัดตั้งขึ้นมา เพื่อบริหารกิจการส่วนท้องถิ่น และในปี พ.ศ.2473 ได้ทรงแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งทำหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเทศบาล จนกระทั่งมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ.2475 ร่างพระราชบัญญัติเทศบาลดังกล่าวก็ยังไม่ได้ตราขึ้นและบังคับใช้เป็นกฎหมายภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองคณะราษฎรที่ยึดกุมอำนาจในการปกครองประเทศในขณะนั้น ก็มีแนวคิดที่จะให้มีการกระจายอำนาจของการปกครองไปสู่ประชาชนในท้องถิ่นได้พัฒนาขึ้นในรูปแบบของเทศบาล เพื่อให้การปกครองระบบรัฐสภาในระดับชาติขึ้น จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติในปี พ.ศ.2476 ขึ้น (พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ.2476) จนกระทั่งปี พ.ศ. 2496 จึงเปลี่ยนมาเป็น พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 และได้บังคับใช้มาจนถึงทุกวันนี้ (ประหยัด หงส์ทองคำ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว 2529 อ้างถึงใน พิสันต์ พรรณราย , 2545 : 21-22)

การพัฒนาและการดำเนินงานของเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์

“เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์” ได้รับการยกให้เป็น สุขาภิบาลปาดังเบซาร์ เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ.2510 มีอาณาเขตครอบคลุม หมู่ที่ 7 และหมู่ที่ 9 ตำบลทุ่งหมอ อำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา โดยมีนายไสว ศิริมงคล เป็นประธานสุขาภิบาลคนแรก จากนั้นไม่นานตำบลทุ่งหมอบางส่วนแยกเป็นสุขาภิบาลปาดังเบซาร์ ได้แบ่งแยกพื้นที่เป็นตำบลปาดังเบซาร์และในปี พ.ศ. 2542 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 ตามประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116 ตอนที่ 9 กลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2542 ให้สุขาภิบาลปาดังเบซาร์ยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลปาดังเบซาร์ ในวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ.2542 พร้อมกับสุขาภิบาลอื่น ๆ ทั่วประเทศ มีนายบรรณจง ปองผล เป็นนายกเทศมนตรีตำบลปาดัง เบซาร์คนแรก จากสภาพความเจริญของเมืองธุรกิจชายแดนที่มีความพร้อมทางด้าน การพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ทำให้เทศบาลตำบลปาดังเบซาร์ได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ.2547

เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ มีเนื้อที่ 11.22 ตารางกิโลเมตร โดยมีอาณาเขตทิศเหนือและทิศตะวันออก ติดกับตำบลปาดังเบซาร์ ทิศใต้และทิศตะวันตก ติดกับรัฐเปอร์ลิส ประเทศมาเลเซีย ประกอบด้วย 2,630 หลังคาเรือน จำนวนประชากรประมาณ 14,380 คน เป็นประชากรชาย 7,008 คน ประชากรหญิง 7,372 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน พ.ศ.2553) แบ่งพื้นที่ออกเป็น 8 ชุมชน ประกอบด้วย ชุมชนตันพยอม ชุมชนในตลาดปาดังเบซาร์ ชุมชนหลังมัสยิด เขตสยาม ชุมชนหมู่บ้านสาธิต ชุมชนร้อยไร่ ชุมชนหลังมัสยิด เขตรักษาสุข ชุมชนหลังสระน้ำ ชุมชนเขตเศรษฐกิจ

ภายใต้วิสัยทัศน์ “ปาดังเบซาร์ เมืองน่าอยู่ มุ่งสู่ความเป็นเลิศ บนพื้นฐานการกินดี อยู่ดี ของประชาชน” และยุทธศาสตร์การพัฒนา 5 ประการ ได้แก่ 1.ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2.ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิต 3.ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว 4.ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการ 5.ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการเมืองการบริหาร ส่งผลให้เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว และได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองเพียงระยะเวลา 5 ปี เท่านั้น

4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมยศ น้อมแนบ (2546:94) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังขององค์การบริหารส่วนตำบลในการปฏิบัติงานตามแผนงานตามทัศนคติของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษากรณี อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา พบว่า

1 บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการปฏิบัติงานตามแผนงาน ได้แก่ แผนพัฒนาคนและสังคม แผนงานพัฒนาเศรษฐกิจ แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน แผนงานพัฒนาแหล่งน้ำ แผนงานพัฒนาการเมืองและบริหาร และแผนงานพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ยกเว้น แผนงานพัฒนาเศรษฐกิจมีการปฏิบัติจริงยังอยู่ในระดับน้อย

2 ปัจจัยที่มีความสำคัญกับบทบาทที่คาดหวังขององค์การบริหารส่วนตำบลจากการทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่มีบทบาทความสัมพันธ์ต่อบทบาทจริง ได้แก่ ตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงอย่างเดียวและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทที่คาดหวัง ได้แก่ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

บุญอริ ยีหมะ (อ้างถึงใน เอ็ม. เอ.มุตตอลิบ และโมฮัมหมัด.อัคบัร อาลี ข่าน

2550:13-14) พบว่า แนวความคิดว่าด้วยการปกครองท้องถิ่นเกี่ยวข้องกับมิติต่าง ๆ ดังนี้

1 มิติทางสังคม (Social Dimension) การปกครองท้องถิ่นเป็นการรวมกลุ่มของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งซึ่งมีความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกันภายใต้สภาพสังคมและเศรษฐกิจเฉพาะที่แตกต่างจากพื้นที่อื่น ๆ

2 มิติทางเศรษฐกิจ (Economic Dimension) การปกครองท้องถิ่นจะช่วยนำไปสู่การกระจายอำนาจในทางเศรษฐกิจ ลดการแทรกแซงของส่วนกลางในการวางแผนพัฒนาแต่ขณะเดียวกันความก้าวหน้าในทางเศรษฐกิจของแต่ละท้องถิ่นย่อมนำมาสู่ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชาติโดยปริยาย

3 มิติทางภูมิศาสตร์ (Geographic Dimension) มาจากแนวความคิดที่ว่า ประชาชนในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งย่อม มีจิตสำนึกมีความคิดความรู้สึกที่แตกต่างในพื้นที่อื่นๆ ในประเทศเดียวกัน และย่อมมองเห็นถึงประโยชน์ที่ตนจะได้รับแตกต่างจากชุมชนหรือสังคมที่อยู่ติดกับตนและพื้นที่อื่น ๆ ด้วยประโยชน์ที่แตกต่างในแต่ละพื้นที่ย่อมทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่แตกต่างกันด้วย ดังนั้นปัญหาที่แตกต่างกันย่อมต้องแก้ไขแตกต่างกันทั้งในด้านวิธีการ แนวทางการเมือง การบริหารและกฎหมาย

4 มิติทางกฎหมาย (Legal Dimension) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนับเป็นหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนผลประโยชน์สาธารณะชนในพื้นที่ ทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งในด้านอำนาจอธิปไตยของรัฐ มีอิสระในการดำเนินงานในระดับหนึ่ง

5 มิติทางการเมือง (Political Dimension) นับว่ามีความสำคัญที่สุดสำหรับแนวคิดของการปกครองท้องถิ่น เพราะการปกครองท้องถิ่นมีหน่วยงานต่าง ๆ ทำหน้าที่แบ่งเบาภาระของภาครัฐในส่วนกลาง จากการส่งมอบอำนาจ หรือกระจายอำนาจแก่ท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ และเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของการปกครองในระบบประชาธิปไตย เพราะถือว่าสังคมใดก็ตามไม่ถือว่าเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริงหากปราศจากการปกครองท้องถิ่น

6 มิติทางการบริหาร (Administrative Dimension) การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การบริหารองค์กรที่มีส่วนผสมร่วมกันของการเมืองบริหารและเทคโนโลยี

สามารถ ก้อนจันทร์ (อ้างถึงในพยุร ไหมแก้ว , 2549 : 30) ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบล ขามใหญ่ จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย เป็นส่วนใหญ่ ส่วนระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น พบว่า อายุ อาชีพ และระยะเวลาที่เข้ามาอยู่ในตำบลมีความสัมพันธ์กับการมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น

แนว โสตถิพันธ์ (2534 : 27 อ้างถึงใน พิสันต์ พรรณราย 2425 : 10) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีการกระทำทางสังคมของพาร์สัน (Parsons) โดยได้อธิบายถึงการกระทำของมนุษย์ ในลักษณะที่สามารถนำไปปรับใช้สังคมโดยทั่วไป กล่าวคือ การกระทำใด ๆ ของมนุษย์จะขึ้นอยู่กับ

- 1 บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล (Personality)
- 2 ระบบสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ (Social System)
- 3 วัฒนธรรม (Culture) ในสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่และวัฒนธรรมนี้จะ

เป็นตัวกำหนดเกี่ยวกับความคิดหรือความเชื่อ ความสนใจ และระบบค่านิยมของบุคคล

แพทแมน (Pateman, 1970 : 24-42 อ้างถึงใน อาทร คุระวรรณ และอาคม ใจแก้ว 2538 : 17 - 18) กล่าวว่า การที่บุคคลมีส่วนร่วมทางการเมืองและองค์การต่าง ๆ ในระดับท้องถิ่น จะเป็นโอกาสสำหรับการเรียนรู้ในเรื่องประชาธิปไตย เขาได้สรุปว่าประชาธิปไตยแบบพลเมืองมีส่วนร่วมถูกสร้างขึ้นจากการที่บุคคลมีความเกี่ยวข้องกับองค์การและสถาบันต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเขา อย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ การดำเนินการให้มีการเลือกตั้งตัวแทนในระดับประเทศมิได้เป็นสิ่งแสดงถึงความเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แต่การที่บุคคลมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างสูงซึ่งเกิดจากการได้รับการขัดเกลาทางสังคมด้านการเมือง ส่งผลให้บุคคลนั้นมีทัศนคติและจิตสำนึกทางการเมือง มีการพัฒนาขึ้นเป็นสิ่งสำคัญ Pateman กล่าวว่า ประชาธิปไตยแบบพลเมืองมีส่วนร่วมเป็นสิ่งจำเป็นในสังคม ซึ่งถือว่าระบบการเมืองเป็นประชาธิปไตย และบุคคลจะเกิดการเรียนรู้ทางการเมืองก็โดยการมีส่วนร่วมในทุก ๆ ที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมอุตสาหกรรมซึ่งบุคคลใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำงานและดำเนินชีวิตซึ่งมีโอกาสให้เขาเรียนรู้ถึงการทำงานร่วมกันของสังคมคนหมู่มาก

สุขสวัสดิ์ บุญญะรัตน์ (อ้างถึงในพิสัน พรณราย 2545 : 34) ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลนครยะลา จังหวัดยะลา พบว่า

1 ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาล ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกเป็นด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมต่ำ ในด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหา และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมปานกลาง ในด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น

2 เพศ อายุ รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ในเขตเทศบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาล

ประภาศรี พิทักษ์ลินสุข (2532 : 2) ได้ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสุพรรณบุรี พบว่า ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษาและการอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นเวลานานมีความสัมพันธ์กับการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการพัฒนา ส่วนปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพและรายได้ของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการพัฒนา

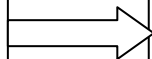
จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าบทบาทเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นตามสถานภาพของบุคคลเมื่อบุคคลมีสถานภาพในตำแหน่งใดเมื่อมีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบทบาทกับตำแหน่งนั้น ๆ ซึ่งการแสดงบทบาทแต่ละสถานภาพของบุคคลยังมีปัจจัยต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ผลการศึกษาวิจัยชี้ให้เห็นว่าการที่ประชาชนจะเข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาท้องถิ่นมากน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ อาทิ สถานภาพ อุปนิสัย ความคิด ความรู้ ความสามารถ มวลเหตุจูงใจ การอบรมขัดเกลา ความพอใจ ตลอดจนค่านิยมและวัฒนธรรมในพื้นที่เป็นสำคัญ

กรอบแนวคิดของการศึกษา

ตัวแปรอิสระ

ปัจจัยส่วนบุคคล

- เพศ
- อายุ
- ระดับการศึกษา
- อาชีพ
- ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์
- สถานภาพทางสังคมในปัจจุบัน

ตัวแปรตาม

บทบาทของอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชน

ต่อการพัฒนาท้องถิ่น

- บทบาทด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล
- บทบาทด้านการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ
- บทบาทด้านงบประมาณ
- บทบาทด้านติดตามประเมินผล

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลเมืองป่าดงเบขาร์ อำเภอสระเคา จังหวัดสงขลา การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยมีการดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

ส่วนที่ 1	ที่มาของข้อมูล
ส่วนที่ 2	อาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนและกลุ่มตัวอย่าง
ส่วนที่ 3	เครื่องมือในการวิจัย
ส่วนที่ 4	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
ส่วนที่ 5	การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 ที่มาของข้อมูล

- **ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)** เป็นข้อมูลที่ได้มาจากการสำรวจ สัมภาษณ์ (Field Survey) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล (Data collection) จากอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนในเขตเทศบาลเมืองป่าดงเบขาร์ อำเภอสระเคา จังหวัดสงขลา จำนวน 287 คน
- **ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)** เป็นข้อมูลที่ได้มาจากเอกสารงานวิจัย หนังสือ บทความ เอกสาร ตำราทางวิชาการ ตลอดจนกฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยอย่างมีทิศทาง และเชื่อมโยงระหว่างปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับทฤษฎีอย่างมีเหตุผล

ส่วนที่ 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1 ประชากร (Population) ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย กลุ่มผู้นำเยาวชน กลุ่มพลังสตรี กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน (อสม.) กลุ่มคณะกรรมการชุมชน กลุ่มผู้อาวุโส กลุ่มอาสาสมัครป้องกันฝ่ายพลเรือน (อปพร.) กลุ่มมอเตอร์ไซค์รับจ้าง ชมรมบุหลันแดง ชมรมประสานใจ ชมรมผู้ประกอบการร้านอาหาร ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลเมืองป่าดงเบขาร์ จำนวน 1,022 คน

2 กลุ่มตัวอย่าง (Sampling) เพื่อใช้กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาวิจัยในครั้งนี้ สามารถตอบปัญหาวิจัยให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาวิจัย ผู้วิจัยจึงใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Muti Stages Sampling) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาจำนวนอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนทั้งหมด โดยแบ่งจำนวนกลุ่มอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชน ทั้งหมด 10 กลุ่ม

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยนำบัญชีรายชื่ออาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนมาเป็นกรอบในการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Frame) และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตร ของยามานาเน (Yamana,1973) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่อาจเกิดจากกลุ่มตัวอย่าง (กำหนดให้ e = 0.05)

แทนค่า

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

$$= 287$$

ดังนั้น จึงได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 287 คน ตามรายละเอียดในตาราง ที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนและจำนวนกลุ่มตัวอย่างในเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์

ลำดับที่	กลุ่ม/ชมรม	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	กลุ่มผู้นำเยาวชน	100	30
2	กลุ่มพลังสตรี	120	34
3	กลุ่มคณะกรรมการชุมชน	112	34
4	กลุ่มผู้อาวุโส	200	46
5	กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน (อสม.)	65	19
6	กลุ่มอาสาสมัครป้องกันฝ่ายพลเรือน (อปพร.)	60	17
7	กลุ่มมอเตอร์ไซค์รับจ้าง	70	26
8	ชมรมบุหลันแดง	150	42
9	ชมรมประสานใจ	100	26
10	ชมรมผู้ประกอบการร้านอาหาร	45	13
รวม		1,022	287

ส่วนที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนนำประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้วิจัยมาประยุกต์ใช้ให้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยแบ่งสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ เพื่อสอบถามข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลที่ เกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ และสถานภาพทางสังคมในปัจจุบัน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดระดับบทบาทของอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ อำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา ในด้านการกำหนดการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล ด้านการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ ด้านงบประมาณ ด้านการติดตามประเมินผล โดยแบ่งระดับการเข้าร่วมกิจกรรม เคยหรือไม่เคย

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-Ended Questions) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางการมี บทบาทของอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ อำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่ใช้ เพื่อให้เกิดความถูกต้องของการวัดซึ่งจะมีผลทำให้เกิดความเชื่อถือได้นั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรง หรือความถูกต้องในเนื้อหาสาระ (Content Validity) โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและให้คำแนะนำแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

ส่วนที่ 4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาคั้งนี้ จะทำการสุ่มตัวอย่างเชิงชั้นแบบสัดส่วน (Proportional Stratified Sampling) ทำการสุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มเป็นจำนวนมากขึ้นแตกต่างกัน ดังรายละเอียดในตาราง ที่ 1

ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาข้อมูลคั้งนี้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS : Statistical Product and Service Solutions version 16.0 โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยทางสถิติต่อไปนี้

- 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ด้วยสถิติร้อยละ (percentage)
- 2 วิเคราะห์การกระทำบทบาทต่าง ๆ ด้วยการรวม (sum) ค่าสถิติร้อยละ (percentage)
- 3 วิเคราะห์ความแตกต่างของบทบาทกลุ่มพลังมวลชนตามปัจจัยส่วนบุคคลด้วยการใช้สถิติทดสอบ t-test แบบ Independent Group และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้เป็นการศึกษาถึงบทบาทอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ อำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อศึกษาบทบาทของอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาความแตกต่างของบทบาทตามปัจจัยส่วนบุคคลของอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ และสถานภาพทางสังคมในปัจจุบัน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสอบถามกับอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ จำนวน 287 คน จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ดังนั้น ในบทนี้ผู้ศึกษาวิจัยจะได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 1 การแจกแจงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 2 บทบาทอาสาสมัครของกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์
- 3 ผลการวิเคราะห์จากคำถามปลายเปิด ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น

1 ผลการแจกแจงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแจกแจงได้ ดังนี้

อาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 59.2 เพศหญิง ร้อยละ 40.8 อายุของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุตั้งแต่ 41-50 ปี ร้อยละ 33.1 รองลงมา อายุ 61 ปีขึ้นไป ร้อยละ 20.6 อายุ 51- 60 ปี ร้อยละ 15.0 อายุ 31- 40 ปี ร้อยละ 14.6 และอายุ 20-30 ปี ร้อยละ 9.1 ส่วนอายุต่ำกว่า 20 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 7.7

ระดับการศึกษา มากที่สุด คือ มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 56.4 รองลงมา มีการศึกษาระดับประถมหรือต่ำกว่า ร้อยละ 31.7 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 8.0 น้อยที่สุด คือ มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ .3

อาชีพ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 48.8 รองลงมา มีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 16.7 อาชีพรับจ้าง ร้อยละ 14.6 น้อยที่สุด มีอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 2.1

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ มากกว่า 15 ปี ร้อยละ 61.3 รองลงมา 11-15 ปี ร้อยละ 21.6 และอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ ไม่เกิน 5 ปี มีน้อยที่สุด ร้อยละ 2.4

สถานภาพทางสังคมในสังคมปัจจุบัน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพทางสังคมในปัจจุบันเป็นกลุ่มผู้อาวุโส คิดเป็นร้อยละ 16.0 รองลงมาชมรมบุหลันแดง ร้อยละ 14.6 กลุ่มพลังสตรี และกลุ่มคณะกรรมการชุมชน มีสัดส่วนเท่ากัน คือ เป็นร้อยละ 11.8 กลุ่มผู้นำเยาวชน ร้อยละ 10.5 กลุ่มมอเตอร์ไซด์รับจ้าง ร้อยละ 9.1 ชมรมประสานใจ ร้อยละ 9.1 กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน (อสม.) ร้อยละ 6.6 กลุ่มอาสาสมัครป้องกันฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ร้อยละ 5.9 ตามลำดับ และน้อยที่สุด คือ ชมรมผู้ประกอบการร้านอาหาร ร้อยละ 4.5 ดังแสดงในตาราง ที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตัวแปร	จำนวน (คน) (n=287)	ร้อยละ (100.0)
1 เพศ		
ชาย	170	59.2
หญิง	117	40.8
2 อายุ		
อายุต่ำกว่า 20 ปี	22	7.7
อายุ 20-30 ปี	25	9.1
อายุ 31-40 ปี	42	14.6
อายุ 41-50 ปี	95	33.1
อายุ 51-60 ปี	43	15.0
อายุ 61 ขึ้นไป	59	20.6
3 ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	91	31.7
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	162	56.4
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	10	3.5
ปริญญาตรี	23	8.0
สูงกว่าปริญญาตรี	1	.3
5 อาชีพ		
เกษตรกร	48	16.7
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	140	48.8
รับจ้าง/	42	14.6
นักเรียน/นักศึกษา	36	12.5
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	6	2.1
อื่น ๆ	15	12.5

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน) (n=287)	ร้อยละ (100.0)
7 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์		
ไม่เกิน 5 ปี	5	2.4
6 - 10 ปี	42	14.6
11- 15 ปี	62	21.6
มากกว่า 15 ปี	176	61.3
8 สถานภาพทางสังคมในปัจจุบัน		
กลุ่มผู้นำเยาวชน	30	10.5
กลุ่มพลังสตรี	34	11.8
กลุ่มคณะกรรมการชุมชน	34	11.8
กลุ่มผู้อาวุโส	46	16.0
กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน (อสม.)	19	6.6
กลุ่มอาสาสมัครป้องกันฝ่ายพลเรือน (อปพร.)	17	5.9
กลุ่มมอเตอร์ไซค์รับจ้าง	26	9.1
ชมรมบุหลันแดง	42	14.6
ชมรมประสานใจ	26	9.1
ชมรมผู้ประกอบการร้านอาหาร	13	4.5

2 ผลการวิเคราะห์ห้บทบาทอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมือง ดงเบCHAR์ สรุปแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมการวางแผนนโยบายแผนงาน/โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน ร้อยละ 89.2 รองลงมา เคยเข้าร่วมกิจกรรมการนำเสนอแผนงาน/โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและนันทนาการ เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของชุมชน เพื่อให้เทศบาลนำไปพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ร้อยละ 81.2 เข้าร่วมกิจกรรมการนำเสนอแผนงาน/โครงการยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของชุมชนเพื่อให้เทศบาลนำไปพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ร้อยละ 70.8 และการเข้าร่วมกิจกรรมในการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของแผนงาน/โครงการ อาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนเข้าร่วมกิจกรรมในสัดส่วนที่น้อย เพราะมีบทบาทด้านนี้ต่ำ

ด้านการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมการจัดกิจกรรม รมรงค์ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 94.8 รองลงมา การค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนา เพื่อแก้ไขปัญหาและลดปัญหาของชุมชน เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ร้อยละ 91.3 การปฏิบัติและดำเนินการตามนโยบาย แผนงาน/โครงการที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาเทศบาลให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ คิดเป็นร้อยละ 14.3 และเข้าร่วมกิจกรรมการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อ/จัดจ้างหรือร่วมเป็นกรรมการตรวจรับงานจ้างต่าง ๆ และการเข้าร่วมกระบวนการจัดทำเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม มีจำนวนน้อยที่สุด เพราะบทบาทในการเข้าร่วมต่ำ

ด้านงบประมาณ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและเทศบาลมากที่สุด ร้อยละ 81.2 รองลงมาเข้าร่วมกิจกรรมการเข้าเป็นคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติแผนงาน/โครงการ ร้อยละ 9.4 เข้าร่วมกิจกรรมการเข้าประชุมพิจารณาอนุมัติแผนงาน/โครงการตามพัฒนาเทศบาลหรือแผนยุทธศาสตร์ของเทศบาล ร้อยละ 4.5 และผู้ตอบแบบสอบถามที่เคยเข้าร่วมประชุมสภาเทศบาลในการพิจารณาให้ความเห็นชอบงบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม มีน้อยที่สุด ร้อยละ 3.8

ด้านการติดตามประเมินผล

อาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนเข้าร่วมกิจกรรมการติดตามการรายงานผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมต่อสาธารณะ มากที่สุด ร้อยละ 68.6 รองลงมา เข้าร่วมกิจกรรมการร่วมตรวจสอบการบริหารงานของเทศบาลโดยภาพรวม เป็นร้อยละ 63.8 เข้าร่วมติดตาม ตรวจสอบแผนงาน/โครงการที่ปฏิบัติและดำเนินการว่าจริงตามที่ได้บรรจุไว้ในแผนพัฒนาเทศบาลหรือแผนยุทธศาสตร์ของเทศบาล ร้อยละ 52.3 โดยกลุ่มตัวอย่างมีบทบาทในการเข้าร่วมตรวจสอบแผนงาน/โครงการต่าง ๆ ที่ดำเนินการแล้วเสร็จ ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่วางไว้ เข้าร่วมกิจกรรมการร่วมติดตามหรือสังเกต การดำเนินการจัดซื้อ/จัดจ้างโดยวิธีตกลงราคา วิธีสอบราคา วิธีประกวดราคา วิธีพิเศษ วิธีกรณีพิเศษ และเข้าร่วมกิจกรรมการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของเทศบาลในการจัดซื้อ/จัดจ้างให้เป็นไปตามหลักความคุ้มค่า ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีบทบาทด้านนี้ต่ำ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ร้อยละของการมีบทบาทอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น (n=287)

จำนวนกิจกรรมที่เข้าร่วม	จำนวน (คน)	ร้อยละ (100.0)
ด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล		
1 การเข้าร่วมประชุมประชาคมเพื่อนำเสนอปัญหาและความต้องการของตนเองหรือชุมชน	171	59.6
2 การวางแผนงาน/โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนองตอบความต้องการของชุมชน	258	89.3
3 การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของแผนงาน/โครงการ	4	1.4
4 การปรับปรุงแก้ไขแผนพัฒนาเทศบาลหรือแผนยุทธศาสตร์ของเทศบาลให้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของประชาชน	50	17.4
5 การนำเสนอแผนงาน/โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนา ด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของชุมชน เพื่อให้เทศบาลนำไปพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล	129	44.9
6 การนำเสนอแผนงาน/โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนา ด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตเพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของชุมชน เพื่อให้เทศบาลนำไปพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล	212	73.9
7 การนำเสนอแผนงาน/โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนา ด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของชุมชน เพื่อให้เทศบาลนำไปพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล	201	70.0

ตารางที่ 3 (ต่อ)

จำนวนกิจกรรมที่เข้าร่วม	จำนวน (คน)	ร้อยละ (100.0)
8 การนำเสนอแผนงาน/โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนา ด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและนันทนาการ เพื่อให้ สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของชุมชน เพื่อให้เทศบาล นำไปพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล	233	81.2
ด้านการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ		
9 การเข้าร่วมกระบวนการจัดทำเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม	14	4.9
10 การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อ/จัดจ้างหรือร่วมเป็น กรรมการตรวจรับงานจ้างต่าง ๆ	6	2.1
11 การปฏิบัติตนและดำเนินการตามนโยบาย แผนงาน/โครงการ ที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาเทศบาลให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้	41	14.3
12 การค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาและลด ปัญหาของชุมชน เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน	262	91.3
13 การจัดกิจกรรมรณรงค์ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัด กิจกรรม/โครงการ	272	94.8
ด้านงบประมาณ		
14 การเข้าร่วมประชุมพิจารณาอนุมัติแผนงาน/โครงการตาม แผนพัฒนาเทศบาลหรือแผนยุทธศาสตร์ของเทศบาล	13	4.5
15 การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติแผนงาน/ โครงการ	27	9.4

ตารางที่ 3 (ต่อ)

จำนวนกิจกรรมที่เข้าร่วม	จำนวน (คน)	ร้อยละ (100.0)
16 การเข้าร่วมประชุมสภาเทศบาลในการพิจารณาให้ความเห็นชอบงบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม	11	3.8
17 การตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและเทศบาล	233	81.2
ด้านการติดตามประเมินผล		
18 การร่วมติดตาม ตรวจสอบแผนงาน/โครงการที่ปฏิบัติและดำเนินการว่าจริงตามที่ได้บรรจุไว้ในแผนพัฒนาเทศบาลหรือแผนยุทธศาสตร์ของเทศบาล	150	52.3
19 ท่านเข้าตรวจสอบแผนงาน/โครงการต่าง ๆ ที่ดำเนินการแล้วเสร็จว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่วางไว้	47	16.4
20 ท่านร่วมติดตามหรือสังเกต การดำเนินการจัดซื้อ/จัดจ้างของเทศบาลในทุกขั้นตอน อาทิ การจัดซื้อ/จัดจ้างโดยวิธีตกลงราคา วิธีสอบราคา วิธีประกวดราคา วิธีพิเศษ วิธีกรณีพิเศษ	55	19.2
21 ท่านร่วมตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของเทศบาลในการจัดซื้อ/จัดจ้างให้เป็นตามหลักความคุ้มค่า	68	23.7
22 ท่านร่วมตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของเทศบาลในการจัดซื้อ/จัดจ้างให้เป็นตามหลักความโปร่งใส	66	23.0

ตารางที่ 3 (ต่อ)

จำนวนกิจกรรมที่เข้าร่วม	จำนวน (คน)	ร้อยละ (100.0)
23 ท่านร่วมติดตามการรายงานผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมต่อสาธารณะ	197	68.6
24 ท่านร่วมติดตาม ตรวจสอบแผนงาน/โครงการที่ได้ปฏิบัติและดำเนินการจริงว่าตามที่ได้บรรจุไว้ในแผนพัฒนาเทศบาลและแผนยุทธศาสตร์ของเทศบาล	94	32.8
25 ท่านร่วมตรวจสอบการบริหารงานของเทศบาลโดยภาพรวม	183	63.8

2 บทบาทอาสาสมัครของกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น

ด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล จากจำนวน 8 กิจกรรม กลุ่มอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรม ร้อยละ 22.3 เข้าร่วม 5 กิจกรรม รองลงมา ร้อยละ 20.9 เข้าร่วม 6 กิจกรรม สัดส่วนน้อยที่สุด คือร้อยละ 1.0 เข้าร่วม 8 กิจกรรม มีข้อที่น่าสังเกตคือไม่มีผู้ใดเลยที่เข้าร่วมทุกกิจกรรม

ด้านการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ จากจำนวน 5 กิจกรรม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรม ร้อยละ 72.1 เข้าร่วม 2 กิจกรรม รองลงมา ร้อยละ 15.7 เข้าร่วม 3 กิจกรรมและน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 6.3 เข้าร่วมเพียง 1 กิจกรรมและกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 3.8 ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมใดเลย

ด้านงบประมาณจากจำนวน 4 กิจกรรมผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรม

ร้อยละ 74.2 เข้าร่วม 1 กิจกรรม รองลงมา ร้อยละ 4.9 เข้าร่วม 2 กิจกรรม และสัดส่วนน้อยที่สุด ร้อยละ.3 เข้าร่วม 3 กิจกรรมและผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนร้อยละ 17.1 ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมใดเลย

ด้านติดตามประเมินผล จากจำนวน 8 กิจกรรม อาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรม ร้อยละ 23.3 เข้าร่วม 3 กิจกรรม รองลงมา ร้อยละ 20.2 เข้าร่วม 2 กิจกรรม อาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนสัดส่วนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 2.4 และอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนร้อยละ 14.3 ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมใดเลย ดังแสดงในตาราง ที่ 4

ตาราง ที่ 4 ร้อยละของการมีบทบาทของอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น

จำนวนกิจกรรมที่เข้าร่วม	จำนวน (คน) (n=287)	ร้อยละ (100.0)
ด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล		
0	8	2.8
1	31	10.8
2	19	6.6
3	22	7.7
4	47	16.4
5	64	22.3
6	60	20.9
7	33	11.5
8	3	1.0
ด้านการปฏิบัติงานตามแผนงาน/ โครงการ		
0	11	3.8
1	18	6.3
2	207	72.1
3	45	15.7
4	2	.7
5	5	1.4

ตารางที่ 4 (ต่อ)

จำนวนกิจกรรมที่เข้าร่วม	จำนวน (คน) (n=287)	ร้อยละ (100.0)
ด้านงานประมาณ		
0	49	17.1
1	213	74.2
2	14	4.9
3	1	.3
4	10	3.5
ด้านการติดตามประเมินผล		
0	41	14.3
1	40	13.9
2	58	20.2
3	67	23.3
4	14	4.9
5	20	7.0
6	7	2.4
7	15	5.2
8	25	8.7

การมีบทบาทของอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมือง
ปาดังเบซาร์ สามารถจำแนกได้ ดังนี้

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างของบทบาทจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลผู้ตอบ
แบบสอบถามมีบทบาทในการเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละด้านแตกต่างกัน ดังนี้

ด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

การเปรียบเทียบความแตกต่างการมีบทบาทของอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ตามรายการกิจกรรมในด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ และสถานภาพทางสังคมในปัจจุบัน จากการศึกษา พบว่า

เพศกับบทบาทด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ผู้ตอบแบบสอบถาม เพศชาย มีบทบาทในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลสูงกว่าเพศหญิงแต่อย่างไรก็ตามความแตกต่างนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อายุกับบทบาทด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล อาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนที่มีอายุมากกว่ามีแนวโน้มที่จะมีบทบาทในการจัดแผนพัฒนาเทศบาลสูงกว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่า โดยผู้ที่มีอายุ 61 ปีขึ้นไป มีบทบาทด้านนี้สูง รองลงมา คือ ผู้ที่มีอายุ 41-50 ปี ในขณะที่กลุ่มอายุ 20-30 ปี มีบทบาทด้านนี้ต่ำกว่ากลุ่มอื่น ซึ่งความแตกต่างนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ระดับการศึกษา อาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนที่มีบทบาทมากที่สุด คือ กลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี รองลงมา คือ การศึกษาอนุปริญญาหรือเทียบเท่า มีบทบาทน้อยที่สุดคือ ปริญญาตรี อย่างไรก็ตามความแตกต่างนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่มีบทบาทมากที่สุด คือ กลุ่มข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ รองลงมา คือ กลุ่มอาชีพรับจ้าง และกลุ่มที่มีบทบาทน้อยที่สุดคืออาชีพอื่น ๆ ซึ่งความแตกต่างนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ อาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนที่อาศัยอยู่มากกว่า 15 ปี มีบทบาทด้านนี้สูงมาก รองลงมา คือ 11- 15 ปี และผู้ที่อาศัยในเขตเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ ไม่เกิน 5 ปี จะมีบทบาทด้านนี้ต่ำมาก ซึ่งความแตกต่างนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สถานภาพทางสังคมในปัจจุบัน กลุ่มคณะกรรมการชุมชน จะมีบทบาทในด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลมากที่สุด รองลงมา คือ กลุ่มพลังสตรี และมีบทบาทน้อยที่สุด คือ ชมรมประสานใจ โดยที่ความแตกต่างนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์หัยสำคัญของความแตกต่างของการมีบทบาทด้านการจัดทำแผนพัฒนา
เทศบาล

ปัจจัยส่วนบุคคล	n	x	sd	t/F	เปรียบเทียบรายคู่
เพศ				T=-1.394	
ชาย	170	4.25	2.092		
หญิง	117	4.57	1.772		
อายุ				F=5.876***	อายุต่ำกว่า 20 ปีกับอายุ 41-50 ปี อายุต่ำกว่า 20 ปีกับอายุ 61 ปีขึ้นไป
ต่ำกว่า 20 ปี	22	3.73	1.830		
อายุ 20 - 30 ปี	26	3.15	1.690		
อายุ 31 – 40 ปี	42	3.62	2.083		อายุ 20-30 ปี กับอายุ 41-50 ปี
อายุ 41 – 50 ปี	95	4.80	2.081		อายุ 20-30 ปี กับอายุ 51-60 ปี
อายุ 51 – 60 ปี	43	4.67	2.090		อายุ 20-30 ปี กับอายุ 61 ปีขึ้นไป
อายุ 61 ปีขึ้นไป	59	4.83	1.289		อายุ 31-40 ปี กับอายุ 41-50 ปี อายุ 31-40 ปี กับอายุ 61 ปีขึ้นไป
ระดับการศึกษา				F=1.121**	
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	91	4.42	2.017		
มัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า	162	4.35	1.893		
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	10	5.40	1.955		
ปริญญาตรี	23	3.96	2.306		
สูงกว่าปริญญาตรี	1	6.00			
อาชีพ				F=3.225**	
เกษตรกร	48	4.15	1.879		เกษตรกรกับข้าราชการ/พนักงาน รัฐวิสาหกิจ
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	140	4.52	2.015		
รับจ้าง	42	4.76	2.139		เกษตรกรกับอื่น ๆ
นักเรียน/นักศึกษา	36	4.03	1.404		ค้าขายกับอื่น ๆ
ข้าราชการ/	6	6.00	1.673		นักเรียน/นักศึกษากับข้าราชการ/

*** p { .001

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	n	x	sd	t/F	เปรียบเทียบรายคู่
พนักงานรัฐวิสาหกิจ อื่น ๆ	15	3.00	1.852		ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ กับเกษตรกร เกษตรกรกับข้าราชการ/พนักงาน รัฐวิสาหกิจ เกษตรกรกับอื่น ๆ ค้าขายกับอื่น ๆ นักเรียน/นักศึกษากับ ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ กับเกษตรกร ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ กับ นักเรียน/นักศึกษา ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ กับอื่น ๆ
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขต เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์				F=4.523**	
ไม่เกิน 5 ปี	7	2.57	2.070		ไม่เกิน 5 ปี กับ 11- 15 ปี
6 – 10 ปี	42	3.47	2.037		ไม่เกิน 5 ปีกับมากกว่า 15 ปี
11 – 15 ปี	62	4.38	1.983		6 -10 ปี กับมากกว่า 15 ปี
มากกว่า 15 ปี	176	4.63	1.890		

** p { .01

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	n	x	sd	t/F	เปรียบเทียบรายคู่
สถานภาพทางสังคมในปัจจุบัน				F=3.840**	กลุ่มผู้นำเยาวชนกับพลังสตรี
กลุ่มผู้นำเยาวชน	30	3.83	1.70		กลุ่มผู้นำเยาวชนกับกลุ่มคณะกรรมการชุมชน
กลุ่มพลังสตรี	34	4.97	2.12		กลุ่มเยาวชนกับมอเตอร์ไซด์
กลุ่มคณะกรรมการชุมชน	34	4.48	1.03		กลุ่มผู้นำเยาวชนกับบุหลินแดง
กลุ่มผู้อาวุโส	46	5.91	1.19		กลุ่มผู้นำเยาวชนกับประสานใจ
กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน (อสม.)	19	4.47	1.98		กลุ่มผู้นำเยาวชนกับชมรมผู้ประกอบการร้านอาหาร
กลุ่มอาสาสมัครป้องกันฝ่ายพลเรือน (อปพร.)	17	3.76	1.86		กลุ่มพลังสตรีกับกลุ่ม อปพร.
กลุ่มมอเตอร์ไซด์รับจ้าง	26	4.96	2.00		กลุ่มคณะกรรมการชุมชนกับกลุ่มพลังสตรี
ชมรมบุหลินแดง	42	4.96	1.74		กลุ่มคณะกรรมการชุมชนกับกลุ่มผู้อาวุโส
ชมรมประสานใจ	26	1.08	.56		กลุ่มกรรมการชุมชนกับกลุ่มอสม.
ชมรมผู้ประกอบการร้านอาหาร	13	4.92	1.04		กลุ่มกรรมการชุมชนกับ อปพร.
					กลุ่มกรรมการชุมชนกับชมรมบุหลินแดง
					กลุ่มกรรมการชุมชนกับชมรมประสานใจ
					กลุ่มผู้อาวุโสกับประสานใจ
					กลุ่มอสม.กับชมรมประสานใจ
					กลุ่มอปพร.กับมอเตอร์ไซด์
					กลุ่มอปพร.กับบุหลินแดง
					กลุ่มอปพร.กับประสานใจ
					กลุ่มอปพร.กับผู้ประกอบการร้านอาหาร

** p { .01

ด้านการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ

การเปรียบเทียบความแตกต่างการมีบทบาทของอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ตามรายการกิจกรรมในด้านการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ ตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมือง ปาดังเบซาร์ และสถานภาพทางสังคมในปัจจุบัน จากการศึกษา พบว่า

เพศ กับบทบาทการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชาย มีบทบาทในการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการสูงกว่าเพศหญิง แต่อย่างไรก็ตามความแตกต่างนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อายุ อาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชน ที่มีอายุมากมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการสูงกว่าอาสาสมัครกลุ่มที่มีอายุน้อยกว่า โดยผู้ที่มีอายุ 41-50 ปี มีบทบาทด้านนี้มากที่สุด รองลงมา อายุ 61 ปีขึ้นไป ในขณะที่ผู้ที่มีอายุในกลุ่ม 20 - 30 ปี มีบทบาทด้านนี้ต่ำกว่ากลุ่มอื่น โดยความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติ

ระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาสูงมีบทบาทในด้านการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการสูงมากที่สุด คือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า รองลงมา คือ การศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนผู้ที่มีบทบาทด้านนี้น้อยที่สุด คือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่าและกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งความแตกต่างนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อาชีพ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีบทบาทมากที่สุด คือ ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ รองลงมา คือ กลุ่มผู้มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจและกลุ่มที่มีบทบาทน้อยที่สุดคือกลุ่มผู้มีอาชีพอื่น ๆ ซึ่งความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติ

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ ผู้ตอบแบบสอบถามที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ 6 - 10 ปี มีบทบาทด้านนี้สูงกว่าผู้ที่มีระยะเวลาที่น้อยกว่า รองลงมา คือ กลุ่มผู้ที่อาศัยมากกว่า 15 ปี และผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ ไม่เกิน 5 ปี จะมีบทบาทด้านนี้ต่ำมาก ซึ่งความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญ

สถานภาพทางสังคมในปัจจุบัน ผู้ตอบแบบสอบถามที่มียุทธศาสตร์มากที่สุดคือกลุ่มพลังสตรี ร้อยละ 2.41 รองลงมา คือ กลุ่มอาสารอดสูขมูลฐาน (อสม.) ส่วนกลุ่มที่มีบทบาทน้อยที่สุด คือ กลุ่มชมรมผู้ประกอบการร้านอาหาร

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ห้้นัยสำคัญของความแตกต่างของการมีบทบาทด้านปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการ

ปัจจัยส่วนบุคคล	n	x	sd	t/F	เปรียบเทียบรายคู่
เพศ					
ชาย	170	2.071	.516	t=.333	
หญิง	117	2.071	.948		
อายุ				F=1.277	
ต่ำกว่า 20 ปี	22	1.95	.486		
อายุ 20 - 30 ปี	26	1.92	.560		
อายุ 31 – 40 ปี	42	2.00	.584		
อายุ 41 – 50 ปี	95	2.21	.921		
อายุ 51 – 60 ปี	43	1.98	.858		
อายุ 61 ปีขึ้นไป	59	2.08	.358		
ระดับการศึกษา				F=1.693	
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	91	2.00	.683		
มัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า	162	2.07	.591		
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	10	2.60	.966		
ปริญญาตรี	23	2.17	1.33		
สูงกว่าปริญญาตรี	1	2.00	-		
อาชีพ				F=15.354	เกษตรกรกับข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวกับ ข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ
เกษตรกร	48	2.04	.289		
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	140	2.05	.747		
รับจ้าง	4	2.02	.6		

ตาราง 6 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	N	x	sd	t/F	เปรียบเทียบรายคู่
นักเรียน/นักศึกษา	36	1.94	.531	F=3.999	รับจ้างกับข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ นักเรียน/นักศึกษากับ ข้าราชการ/พนักงาน รัฐวิสาหกิจ ข้าราชการ/พนักงาน รัฐวิสาหกิจกับอื่น ๆ
ข้าราชการ/พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	6	4.33	1.211		
อื่น ๆ	15	1.87	.722		
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขต เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์				F=2.331	ไม่เกิน 5 ปีกับ 6 -10 ปี ไม่เกิน 5 ปี กับมากกว่า 15 ปี 6-10 ปี กับไม่เกิน 11-15 ปี
ไม่เกิน 5 ปี	7	1.43	.975		
6-10 ปี	42	2.28	.834		
11-15 ปี	62	1.94	.721		
มากกว่า 15 ปี	176	2.10	.664		
สถานภาพทางสังคมใน ปัจจุบัน				F=2.331	กลุ่มผู้นำเยาวชนกับกลุ่มพลัง สตรี กลุ่มกับสตรีกับกลุ่มผู้นำ เยาวชน กลุ่มพลังสตรีกับกลุ่มผู้อาวุโส กลุ่มพลังสตรีกับกลุ่มอปพร. กลุ่มพลังสตรีกับชมรม ประสานใจ กลุ่มพลังสตรีกับชมรม ผู้ประกอบการร้านอาหาร กลุ่มผู้อาวุโสกับกลุ่มพลังสตรี กลุ่มอปพร.กับกลุ่มพลังสตรี ชมรมประสานใจกับกลุ่มพลัง สตรี ชมรมผู้ประกอบการ ร้านอาหารกับกลุ่มพลังสตรี
กลุ่มผู้นำเยาวชน	30	1.90	.607		
กลุ่มพลังสตรี	34	2.41	1.373		
กลุ่มคณะกรรมการชุมชน	34	2.12	.685		
กลุ่มผู้อาวุโส	46	1.91	.354		
กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข มูลฐาน (อสม.)	19	2.26	.733		
กลุ่มอาสาสมัครป้องกันฝ่าย พลเรือน (อปพร.)	17	1.82	.528		
กลุ่มมอเตอร์ไซด์รับจ้าง	26	2.19	.633		
ชมรมบุหลันแดง	42	2.19	.594		
ชมรมประสานใจ	26	1.92	.271		
ชมรมผู้ประกอบการ ร้านอาหาร	13	1.77	.599		

ด้านงบประมาณ

การเปรียบเทียบความแตกต่างการมีบทบาทของอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองป่าดงเบขาร์ตามรายการกิจกรรมในด้านการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ ตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองป่าดงเบขาร์ และสถานภาพทางสังคมในปัจจุบัน จากการศึกษา พบว่า

เพศกับบทบาทด้านงบประมาณ อาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชน เพศชายมีบทบาทในด้านงบประมาณสูงกว่าเพศหญิง แต่อย่างไรก็ตามความแตกต่างนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อายุกับบทบาทด้านงบประมาณ อาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชน ที่มีอายุมากกว่ามีแนวโน้มที่จะมีบทบาทในด้านงบประมาณสูงกว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่า โดยผู้ที่มีอายุ 41-50 ปี มีบทบาทด้านนี้สูง รองลงมา คือ ผู้ที่มีอายุ 61 ปีขึ้นไป ในขณะที่กลุ่มอายุ 20-30 ปี มีบทบาทด้านนี้ต่ำกว่ากลุ่มอื่น ซึ่งความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติ

ระดับการศึกษา อาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนที่มีบทบาทมากที่สุด คือ กลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี รองลงมา คือ การศึกษาอนุปริญญาหรือเทียบเท่า มีบทบาทน้อยที่สุด คือ ปริญญาตรี อย่างไรก็ตามความแตกต่างนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่มีบทบาทมากที่สุด คือ กลุ่มข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ รองลงมา คือ กลุ่มอาชีพรับจ้าง และกลุ่มที่มีบทบาทน้อยที่สุดคืออาชีพอื่น ๆ ซึ่งความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติ

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองป่าดงเบขาร์ อาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล 6 - 10 ปี มีบทบาทด้านนี้สูงมาก รองลงมา คือ อาศัยอยู่ มากกว่า 15 ปี และผู้ที่อาศัยในเขตเทศบาลเมืองป่าดงเบขาร์ ไม่เกิน 5 ปี จะมีบทบาทด้านนี้ต่ำมาก ซึ่งความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติ

สถานภาพทางสังคมในปัจจุบัน ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีบทบาทด้านงบประมาณมากที่สุด คือ ชมรมผู้ประกอบการร้านอาหาร รองลงมา คือ กลุ่มพลังสตรีและกลุ่มคณะกรรมการชุมชน มีบทบาทในสัดส่วนที่เท่ากัน และกลุ่มที่มีบทบาทด้านนี้ต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ คือ กลุ่มผู้นำเยาวชน ซึ่งความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์หัยสำคัญของความแตกต่างของการมีบทบาทด้านงบประมาณ

ปัจจัยส่วนบุคคล	n	x	sd	t/F	เปรียบเทียบรายคู่
เพศ					
ชาย	170	1.05	.618	t=1.754	
หญิง	117	.89	.084		
อายุ				F=2.552	
ต่ำกว่า 20 ปี	22	1.95	.485		อายุต่ำกว่า 20 ปีกับอายุ 41- 50 ปี
อายุ 20 - 30 ปี	26	1.92	.560		อายุ 20-30 ปี กับอายุ 41- 50 ปี
อายุ 31 – 40 ปี	42	2.00	.548		อายุ 31-40 ปี กับอายุ 41- 50 ปี
อายุ 41 – 50 ปี	95	2.21	.921		อายุ 41-50 ปี กับอายุ 51- 60 ปี
อายุ 51 – 60 ปี	43	1.97	.859		
อายุ 61 ปีขึ้นไป	59	2.08	.384		
ระดับการศึกษา					
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	91	.98	.576	t=4.622	
มัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า	162	.90	.596		
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	10	1.40	1.430		
ปริญญาตรี	23	1.52	1.377		
สูงกว่าปริญญาตรี	1	1.00			
อาชีพ				T=6.657	
เกษตรกร	48	1.06	.696		เกษตรกรกับข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	140	.96	.713		ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวกับ
รับจ้าง	42	.81	.454		ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ
นักเรียน/นักศึกษา	15	.81	.401		รับจ้างกับข้าราชการ/พนักงาน รัฐวิสาหกิจ
ข้าราชการ/พนักงาน	3	3.33	1.632		

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	n	x	sd	t/F	เปรียบเทียบรายคู่	
รัฐวิสาหกิจ อื่น ๆ	6	1.00	.000	F=6.383	นักเรียน/นักศึกษา กับข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ อื่น ๆ กับข้าราชการ/พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขต เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์						ไม่เกิน 5 ปี กับ 6 -10 ปี
ไม่เกิน 5 ปี	7	.71	.487			อายุ 6 -10 ปี กับไม่เกิน 5 ปี
6-10 ปี	46	1.40	1.210			อายุ 6 -10 ปี กับไม่เกิน 5 ปี
11-15 ปี	62	.80	.398			อายุ 6 -10 ปี กับไม่เกิน 5 ปี
มากกว่า 15 ปี	176	.97	.658			
สถานภาพทางสังคมใน ปัจจุบัน				F=1.656		
กลุ่มผู้นำเยาวชน	30	.76	.430		กลุ่มผู้นำเยาวชนกับชมรมประสานใจ	
กลุ่มพลังสตรี	34	1.06	1.324		กลุ่มผู้อาวุโสกับชมรมประสานใจ	
กลุ่มคณะกรรมการชุมชน	34	1.06	.422		กลุ่มอปพร.กับชมรมประสานใจ	
กลุ่มผู้อาวุโส	46	.93	.249		กลุ่มมอเตอร์ไซด์รับจ้างกับชมรม ประสานใจ	
กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข มูลฐาน (อสม.)	19	1.00	1.000		ชมรมบุหลันแดงกับประสานใจ	
กลุ่มอาสาสมัครป้องกันฝ่าย พลเรือน (อปพร.)	17	.94	.242		ชมรมประสานใจกับกลุ่มผู้นำเยาวชน	
กลุ่มมอเตอร์ไซด์รับจ้าง	26	.81	.401		ชมรมประสานใจกับกลุ่มผู้อาวุโส	
ชมรมบุหลันแดง	42	1.00	.662		ชมรมประสานใจกับกลุ่มอปพร.	
ชมรมประสานใจ	26	1.42	1.172		ชมรมประสานใจกับบุหลันแดง	
ชมรมผู้ประกอบการ	13	.85	.375		ชมรมประสานใจกับชมรม ผู้ประกอบการร้านอาหาร	
ร้านอาหาร					ชมรมผู้ประกอบการร้านอาหารกับ ชมรมประสานใจ	

ด้านการติดตามประเมินผล

การเปรียบเทียบความแตกต่างการมีบทบาทของอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองป่าดงเบขาร์ตามรายกิจกรรมในด้านการติดตามประเมินผลตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองป่าดงเบขาร์ และสถานภาพทางสังคมในปัจจุบันจากการศึกษา พบว่า

เพศกับบทบาทด้านการติดตามประเมินผล อาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชน เพศชาย มีบทบาทในด้านการติดตามประเมินผลสูงกว่าเพศหญิง แต่อย่างไรก็ตามความแตกต่างนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อายุกับบทบาทด้านการติดตามประเมินผล อาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชน ที่มีอายุมากกว่ามีแนวโน้มที่จะมีบทบาทในการติดตามประเมินผลสูงกว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่า โดยผู้ที่มีอายุ 41-50 ปี มีบทบาทด้านนี้สูง รองลงมา คือ ผู้ที่มีอายุ 51 - 60 ปี ในขณะที่กลุ่มอายุ 20 - 30 ปี มีบทบาทด้านนี้ต่ำกว่ากลุ่มอื่น ซึ่งความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติ

ระดับการศึกษา อาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนที่มีบทบาทมากที่สุด คือ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี รองลงมา คือ การศึกษาอนุปริญญาหรือเทียบเท่า มีบทบาทน้อยที่สุด คือ การศึกษาประถมศึกษาหรือเทียบเท่า อย่างไรก็ดีความแตกต่างนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่มีบทบาทมากที่สุด คือ กลุ่มข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ รองลงมา คือ กลุ่มอาชีพเกษตรกร และกลุ่มที่มีบทบาทน้อยที่สุดคือกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา ซึ่งความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติ

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองป่าดงเบขาร์ อาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนที่อาศัยอยู่ 6-10 ปีมีบทบาทด้านนี้สูงมาก รองลงมา คือ อาศัยมากกว่า 15 ปี และผู้ที่อาศัยในเขตเทศบาลเมืองป่าดงเบขาร์ ไม่เกิน 5 ปี จะมีบทบาทด้านนี้ต่ำมาก ซึ่งความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติ

สถานภาพทางสังคมในปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่างที่มีบทบาทมากที่สุด คือ ชมรมผู้ประกอบการร้านอาหาร รองลงมา คือ กลุ่มคณะกรรมการชุมชน และกลุ่มที่มีบทบาทน้อยที่สุดคือ กลุ่มผู้นำเยาวชน แต่อย่างไรก็ตามไม่พบนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์หัยสำคัญของความแตกต่างของการมีบทบาทด้านการติดตามประเมินผล

ปัจจัยส่วนบุคคล	n	x	sd	t/F	เปรียบเทียบรายคู่
เพศ				t=.333	
ชาย	170	3.03	2.345		
หญิง	117	2.94	2.422		
อายุ				F=4.476	
ต่ำกว่า 20 ปี	22	2.77	1.478		ต่ำกว่า 20 ปี กับ 20-30 ปี
อายุ 20 - 30 ปี	26	1.35	1.164		อายุ 20-30 ปี กับ 31-40 ปี
อายุ 31 – 40 ปี	42	2.74	2.604		อายุ 20-30 ปี กับ 41-50 ปี
อายุ 41 – 50 ปี	95	3.67	2.863		อายุ 41-50 ปี กับ 61 ปีขึ้นไป
อายุ 51 – 60 ปี	43	2.98	2.601		อายุ 51-60 ปี กับ 51-60 ปี
อายุ 61 ปีขึ้นไป	59	2.92	1.149		อายุ 61 ปีขึ้นไปกับ 20-30 ปี
ระดับการศึกษา				F=8.070	
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	91	2.73	1.78		
มัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า	162	2.78	2.93		
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	10	6.20	1.93		
ปริญญาตรี	23	4.00	3.37		
สูงกว่าปริญญาตรี	1	8.00	-		
อาชีพ				F=5.139	
เกษตรกร	48	3.23	1.77		เกษตรกรกับนักเรียน/ นักศึกษา
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	140	3.17	2.57		เกษตรกรกับข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ
รับจ้าง	42	2.45	2.56		ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวกับ นักเรียน/นักศึกษา
นักเรียน/นักศึกษา	36	2.17	1.50		ข้าราชการ/พนักงาน รัฐวิสาหกิจ
ข้าราชการ/พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	6	6.83	2.85		ค้าขายธุรกิจส่วนตัวกับ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ
อื่น ๆ	15	2.60	1.18		รับจ้างกับข้าราชการ/พนักงาน รัฐวิสาหกิจ

ตาราง 8 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	n	x	sd	t/F	เปรียบเทียบรายคู่
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์				F=3.102	6 -10 ปี กับ 11-15 ปี มากกว่า 15 ปีกับ 11-15 ปี
ไม่เกิน 5 ปี	7	2.14	2.19		
6-10 ปี	42	3.59	2.76		
11-15 ปี	62	2.32	2.08		
มากกว่า 15 ปี	176	3.12	2.32		
สถานภาพทางสังคมในปัจจุบัน				F=.780	
กลุ่มผู้นำเยาวชน	30	2.36	1.586		
กลุ่มพลังสตรี	34	3.17	3.204		
กลุ่มคณะกรรมการชุมชน	34	3.55	2.572		
กลุ่มผู้อาวุโส	46	2.71	.779		
กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน (อสม.)	19	3.21	2.636		
กลุ่มอาสาสมัครป้องกันภัยพลเรือน (อปพร.)	17	3.00	2.397		
กลุ่มมอเตอร์ไซค์รับจ้าง	26	2.65	2.396		
ชมรมนุหัดันแดง	42	3.09	2.467		
ชมรมประสานใจ	26	2.88	2.875		
ชมรมผู้ประกอบการร้านอาหาร	13	3.76	2.803		

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาบทบาทของอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ อำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของกลุ่มอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ เพื่อศึกษาความแตกต่างของบทบาทตามปัจจัยส่วนบุคคลของอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์และสถานภาพทางสังคมในปัจจุบัน โดยเก็บตัวอย่างจากอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนทั้งหมด 10 กลุ่ม จำนวน 287 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ แบบสอบถาม โดยแยกแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดระดับบทบาทของอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคในการเข้าไปมีบทบาทต่อการพัฒนาท้องถิ่น

สรุปผลการวิจัย

1 ข้อมูลส่วนบุคคล

การศึกษาการมีบทบาทของอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ อำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 287 คน ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ เป็นเพศชาย ร้อยละ 59.2 มีอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 33.1 ระดับการศึกษามัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 56.4 มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 48.8 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์มากกว่า 15 ปี ร้อยละ 61.3 และมีสถานภาพทางสังคมในปัจจุบันเป็นกลุ่มผู้อาวุโส ร้อยละ 16.0

2 การมีบทบาทของอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลเมืองป่าดงเบขาร์ อำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา

จากผลการศึกษาการมีบทบาทของอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองป่าดงเบขาร์ อำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา จำแนกแต่ละด้านจากกลุ่มตัวอย่าง 287 คน พบว่าอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนมีบทบาทต่อการพัฒนาท้องถิ่นในการเข้าร่วมกิจกรรมครบทุกด้าน เมื่อวิเคราะห์ในทุกประเภทกิจกรรม จำแนกตามรายด้านทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ด้านการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ ด้านงบประมาณ และด้านการติดตามประเมินผล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เข้าร่วมครบทุกกิจกรรม มากที่สุด คือ ด้านการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ มีกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมร้อยละ 94.8 ประเด็นที่เข้าร่วม คือ การจัดกิจกรรมรณรงค์ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ รongลงมา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล มีกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมร้อยละ 29.0 ประเด็นที่เข้าร่วม คือ กิจกรรมการวางนโยบายแผนงาน/โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนองตอบความต้องการของชุมชน แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ด้านการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ ประเด็นการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อ/จัดจ้างหรือร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจรับงานจ้าง มีบทบาทน้อยที่สุด

ปัจจัยที่พบนัยสำคัญของความแตกต่างของการบทบาทอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลเมืองป่าดงเบขาร์ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล คือ อายุ อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองป่าดงเบขาร์ และสถานภาพทางสังคมในปัจจุบัน ส่วนปัจจัยที่ไม่พบนัยสำคัญ คือ เพศ และระดับการศึกษา โดยพบว่า เพศชายมีบทบาทมากกว่าเพศหญิง ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองป่าดงเบขาร์มากกว่า 15 ปี และกลุ่มคณะกรรมการชุมชนมีบทบาทด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลมากที่สุด

ปัจจัยที่พบนัยสำคัญของความแตกต่างของการบทบาทอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลเมืองป่าดงเบขาร์ ด้านการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ คือ อายุ อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองป่าดงเบขาร์และสถานภาพทางสังคมในปัจจุบัน ส่วนปัจจัยที่ไม่พบนัยสำคัญ คือ เพศ และระดับการศึกษา โดยพบว่า เพศชายมีบทบาทมากกว่าเพศหญิง ผู้ที่มีอายุ 41 - 50 ปี จบการศึกษานอปริญญาหรือเทียบเท่า มีอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองป่าดงเบขาร์มากกว่า 6-10 ปี และกลุ่มพลังสตรีมีบทบาทด้านการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการมากที่สุด

ปัจจัยที่พบนัยสำคัญของความแตกต่างของการบทบาทอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ ด้านงบประมาณ พบว่า เพศชายมีบทบาทมากกว่าเพศหญิง อายุ 41 - 50 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ 6-10 ปี และชมรมผู้ประกอบการร้านอาหาร มีบทบาทด้านนี้มากที่สุด

ปัจจัยที่พบนัยสำคัญของความแตกต่างของการบทบาทอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ ด้านการติดตามประเมินผล คือ อายุ อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์และสถานภาพทางสังคมในปัจจุบัน ส่วนปัจจัยที่ไม่พบนัยสำคัญ คือ เพศ และระดับการศึกษา โดยพบว่า เพศชายมีบทบาทมากกว่าเพศหญิง ผู้ที่มีอายุ 41- 50 ปี จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี กลุ่มอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ 6 - 10 ปีและกลุ่มชมรมผู้ประกอบการร้านอาหารมีบทบาทด้านการติดตามประเมินผลมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1 บทบาทของอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ จากผลการศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ด้านการปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการ ด้านงบประมาณ และด้านการติดตามประเมินผล พบว่า อาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนส่วนใหญ่สนใจเข้าร่วมด้านการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ มากที่สุด โดยเฉพาะกิจกรรมด้านการจัดกิจกรรมรณรงค์ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ และมีบทบาทน้อยที่สุดคือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ในกิจกรรมการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของแผนงาน/โครงการ ที่เป็นเช่นนี้อาจเกิดขึ้นตอนและการปฏิบัติในการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา กล่าวคือ

1.1 เทศบาลมีข้อจำกัดตัวบุคคลในการเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของแผนงาน/โครงการ คือ ระเบียบข้อกฎหมายจำกัดตัวบุคคลผู้เข้าร่วมกิจกรรม ในขณะที่กิจกรรมด้านการปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการ ไม่ได้จำกัดตัวบุคคล ดังนั้น เทศบาลควรเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามาส่วนร่วมในด้านนี้โดยการ

คัดเลือกบุคคลที่ใกล้ชิดหรือให้ความร่วมมือกับเทศบาลเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

1.2 ขั้นตอนการเข้าร่วมกิจกรรมมีความยุ่งยาก คือ ด้านการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการมิได้มีขั้นตอนปฏิบัติที่ยุ่งยาก เพียงแต่ดำเนินการจัดกิจกรรมไปตามแผนงาน/โครงการที่วางไว้ ซึ่งจะแตกต่างจากการเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของแผนงาน/โครงการและต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อกฎหมาย และหากดำเนินการผิดพลาดในทุกขั้นตอนใด จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการผู้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

เมื่อศึกษาการมีบทบาทของอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ในภาพรวม พบว่า ระดับการมีบทบาทสูงซึ่งตรงกับสมมติฐานที่วางไว้คืออาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนมีบทบาทต่อการพัฒนาท้องถิ่นสูง จากสังเกตสภาพทั่วไปของผู้วิจัยพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางเทศบาลจัดขึ้นเป็นประจำ เช่น การจัดกิจกรรมรณรงค์ ขับขี่ปลอดภัย สวมหมวกนิรภัย 100 เปอร์เซ็นต์ การแข่งขันกีฬาเยาวชนและประชาชน งานประเพณีและงานประจำปีต่าง ๆ อาทิ วันขึ้นปีใหม่ วันเด็กแห่งชาติ งานประเพณีสงกรานต์ งานประเพณีลอยกระทง ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้มิได้มีบทบาทในการร่วมคิดร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ เพียงแต่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งเป็นไปตามที่อาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ให้ข้อมูล และงานวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของประภาศรี พิทักษ์สินสุข (2532) ที่ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาชนบท ศึกษาเฉพาะกรณีของโครงการสุพรรณบุรี พบว่า ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และการอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นเวลานานมีความสัมพันธ์กับการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการพัฒนา ส่วนปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพและรายได้ของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจกรรม

แต่จากการศึกษาครั้งนี้ ขัดแย้งกับผลการศึกษาของสุขสวัสดิ์ บุญญะรัตน์ (2545) ที่ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาล ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลนครยะลา จังหวัดยะลา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาล

ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกเป็นด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมต่ำ ในด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหา และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมปานกลาง ในด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น ส่วนด้านเพศ อายุ รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ในเขตเทศบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาล

2 จากการศึกษาข้อมูล พบว่า เพศชายมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์สูงกว่าเพศหญิงในทุก ๆ ด้านประชาชนอาจเป็นเพราะส่วนใหญ่คิดว่า เป็นบทบาทของเพศชาย ประกอบกับผู้หญิงต้องดูแลงานบ้าน ดูแลครอบครัวจึงไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมครบทุกด้าน โดยด้านอายุ พบว่า กลุ่มที่มีบทบาทมาก คือ ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 41-50 ปี น่าจะเป็นเพราะกลุ่มบุคคลดังกล่าวมีความมั่นคงในอาชีพ มีความเป็นผู้ใหญ่สามารถวิเคราะห์ว่าสิ่งใดถูกต้องและกิจกรรมใดที่สมควรเข้าร่วมหรือไม่ ด้านระดับการศึกษาผู้ที่จบการศึกษาในระดับที่สูงกว่าระดับประถมศึกษาหรือเทียบเท่าจะมีบทบาทในการเข้าร่วมสูง และผู้ที่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นมากที่สุด เนื่องจากข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีโอกาสในรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และมีการเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่า กลุ่มอาชีพเกษตรกร ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว หรือกลุ่มอื่น ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจจึงมีบทบาทในการเข้าร่วมกิจกรรมสูง

ปัญหาและอุปสรรคจากการพบปะพูดคุย มีข้อสรุปโดยสังเขป ดังนี้

1 ประชาชนส่วนใหญ่มีความต้องการและให้ความสนใจในเรื่องปัจจัยพื้นฐาน เพื่อการดำรงชีพหารายได้เลี้ยงครอบครัว ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากกว่าจึงไม่ค่อยให้ความสนใจและมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนาท้องถิ่น

2 เทศบาลขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้และเข้าใจในบทบาทของเทศบาลในการปฏิบัติงานและมีหน้าที่อะไรบ้างและประชาชนสามารถเข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างไรและในขั้นตอนใดบ้าง

3 เทศบาลไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อความคิดเห็นของประชาชน ไม่เคารพในความคิดของ

ประชาชน ขาดการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้รับรู้รวมทั้งไม่ได้ปฏิบัติตามนโยบายที่วางไว้

4 ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติยังขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และการพัฒนาท้องถิ่น ทำให้ผลงานที่ออกมาไม่เป็นที่ประจักษ์แก่ประชาชน

5 เทศบาลยังมีการแบ่งพรรคแบ่งพวก ทำให้การทำงานขาดการประสานงานที่ดี ส่งผลให้แผนงาน/โครงการ ไม่ได้มาจากการประชาคมหรือความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

จากการอภิปรายผล มีประเด็นที่น่าสนใจหลายประการ เช่น

1 การมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น ควรเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการปกครองตนเองด้วยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองป่าดงเบขาร์มากยิ่งขึ้น ควรทำความเข้าใจและความรู้อย่างต่อเนื่อง โดยสอดแทรกในขั้นตอนด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นขั้นตอนของการเปิดกว้าง ประชาชนได้มีเวทีแสดงความคิดเห็น สามารถซักถามปัญหา อุปสรรคและมีข้อเสนอแนะได้อย่างเต็มที่ เป็นการเปิดโอกาสให้ทุกกลุ่มสามารถเข้าไปมีบทบาทต่อการพัฒนาท้องถิ่น

2 การมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล กระจุกอยู่ที่บุคคลบางกลุ่ม เช่น กลุ่มที่มีอายุมากกว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่า ระดับการศึกษาสูงกว่าอนุปริญญาหรือเทียบเท่าขึ้นไป กลุ่มอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองป่าดงเบขาร์ 6 - 10 ปี มีอาชีพเป็นข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีได้กระจายทุกกลุ่มบุคคล อาชีพ ดังนั้น เทศบาลจะต้องกระจายบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นให้ทั่วถึงหลากหลายในทุกกลุ่มบุคคลและทุกกลุ่มอาชีพ โดยพิจารณาถึงระดับความรู้ ความเข้าใจ ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของแต่ละกลุ่ม ตลอดจนพัฒนาให้มีคุณธรรม จริยธรรม เสริมสร้างจิตสำนึกในการรักษาท้องถิ่นและสนใจที่จะเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

3 จากคำถามปลายเปิด เพื่อให้อาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองป่าดงเบขาร์ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นถึงปัญหา อุปสรรคในการเข้าไปมีบทบาทในการ

บริหารงานคือ ด้านงบประมาณ ในประเด็นความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ รองลงมา คือ ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น

สำหรับข้อเสนอแนะในการพัฒนาเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ต้องการให้เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ดูแลด้านคุณภาพชีวิต รองลงมาคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบการทำงานของเทศบาลมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1 หากจะมีการวิจัยเรื่องบทบาทอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลในครั้งต่อไป ผู้ศึกษาเห็นว่าน่าจะขยายขอบเขตด้านประชากรในการศึกษาให้กว้างขึ้น เพราะในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ อำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลาเท่านั้น ผลการศึกษาจึงอยู่ในกรอบอันจำกัดด้วยปัจจัยต่าง ๆ จึงเห็นควรให้ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างหลาย ๆ พื้นที่ประกอบ เพื่อจะได้นำผลการศึกษามาเป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำมาปรับปรุงให้การพัฒนาพัฒนาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ ของเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพสามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนได้อย่างสูงสุด

2 ศึกษาเปรียบเทียบผลของการมีบทบาทของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์กับเทศบาลอื่น เพื่อจะได้นำผลการศึกษามาเป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำมาปรับปรุงให้การดำเนินการด้านต่าง ๆ ของเทศบาลให้มีความโปร่งใส (Transparency) สามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชน (Responsiveness) และมีจิตสำนึกรับผิดชอบ ตลอดจนจรรยาบรรณการในส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้าไปมีบทบาทในการปกครองตนเองมากขึ้น และเพื่อเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนตามรูปแบบการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่นของระบอบประชาธิปไตยต่อไป

บรรณานุกรม

- คงศักดิ์ คงปาน 2551 : บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกัน และ บรรเทาสาธารณภัยในภาวะไม่ปกติในท้องถิ่น : ศึกษารณีย์ ศูนย์ อปพร. เทศบาลนคร ยะลา
- จิตยา สุวรรณะชญ์ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ การศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล ,2527
- บุญอริ ยี่หมะ 2550 : การปกครองท้องถิ่นไทย กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
- แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงาน คณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนัก นายกรัฐมนตรี
- ประวิช จรด้า แนวคิดเกี่ยวกับอาสาสมัคร สำนักพัฒนาเกษตรกร ออนไลน์ แหล่งที่มา www.kkpho.go.th/reloaded/html/down_16 พฤศจิกายน 2553
- ประภาศรี พิทักษ์สินสุข 2532 มีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาชนบท : ศึกษาเฉพาะ กรณีโครงการสุพรรณบุรี วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- พิสันต์ พรรณราย .2545 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานของเทศบาลตําหัว อำเภอ ตําหัว จังหวัดสตูล สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐ ประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- พยุร ไหมแก้ว : 2549 การมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้นำชุมชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ทอม อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา สารนิพนธ์รัฐ ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

- พิทยา บวรวัฒนา : 2541 รัฐประศาสตร์ ทฤษฎีและแนวการศึกษา (ค.ศ.1887 - ค.ศ.1970)
- ภูวนัย เกียงเอีย 2546 บทบาท อบต.กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหาร : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเขาคราม อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- รุจิกาญจน์ นนทโชติ .2546 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารการปกครองท้องถิ่นของเทศบาลตำบลสิงหนคร อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ศุภฤกษ์ จินดาประเสริฐ การมีส่วนร่วมของพนักงานในการดำเนินงานของการประปาส่วนภูมิภาค กรณี : สำนักงานประปาเขต 5 สงขลา และสำนักงานประปาในสังกัด
- ราชบัณฑิตยสถาน พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2546 หน้า 602
- ราชบัณฑิตยสถาน พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ อักษรเจริญทัศน์, 2532 หน้า 315
- วารสารการพัฒนาท้องถิ่น ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 กันยายน- ธันวาคม 2552
- วิกรม จากที่ 2543 การมีส่วนร่วมของประชาชนในจังหวัดตรังต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท (ออนไลน์) แหล่งที่มา <http://guru.google.co.th/thread?Itid=13C315dd07d8co3f29> ธันวาคม 2553
- สุชาดา จักรพิสูทธิ์ การศึกษาทางเลือกของชุมชน วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 27 (4) : 18-23 . (มิถุนายน – สิงหาคม 2547)

สุธี วรประดิษฐ์ แนวคิดการมีส่วนร่วมภาคประชาชน (ออนไลน์) แหล่งที่มา

[http://trat.nfe.go.th/trat/topic 5old.php? page.5](http://trat.nfe.go.th/trat/topic%205old.php?page.5) 29 ธันวาคม 2553

สมยศ น้อมแนบ 2546 บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังขององค์การบริหารส่วนตำบลในการปฏิบัติงานตามแผนงานตามทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ภาคนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

อาทร คุระวรรณ และณรงค์ศักดิ์ สิงห์ไพบูลย์, 2544 รายงานการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อาทร คุระวรรณและอาคม ใจแก้ว , 2538 รายงานการวิจัยเรื่อง บทบาทคณะกรรมการหมู่บ้านในการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก : ศึกษาเฉพาะกรณีบริเวณรอบนอกเขตเทศบาล หาดใหญ่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง บทบาทอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ อำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษานักศึกษาลัทธิสุตรรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ การตอบแบบสอบถามจะไม่กระทบกระเทือนต่อท่านแต่ประการใด ข้อมูลของท่านจะถือเป็นความลับ คำตอบของท่านผู้วิจัยนำไปใช้เฉพาะการจัดทำสารนิพนธ์นี้เท่านั้น ท่านไม่ต้องกรอกชื่อ – สกุล ลงในแบบสอบถาม

แบบสอบถาม มี 3 ขั้นตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของบทบาทอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์

การกรอกแบบสอบถาม

- 1 อ่านคำชี้แจงและคำถาม ให้เข้าใจก่อนลงมือตอบ
- 2 ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง และตามความรู้สึกลึกซึ้งของคุณ กรุณา อย่าเว้นว่างไว้เพราะจะทำให้แบบสอบถามไม่สมบูรณ์

ขอแสดงความนับถือ

ปนัดดา แก้วทงศ์

นักศึกษาลัทธิสุตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง บทบาทอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลเมืองป่าดงเบขาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง ให้ท่านกาเครื่องหมาย / ในช่อง ( ) ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดเพียงช่องเดียวเท่านั้น

	สำหรับผู้วิจัย
1 เพศ	☐ 1
( ) 1. ชาย	( ) 2. หญิง
2 อายุ	☐ 2
( ) 1.ต่ำกว่า 20 ปี	( ) 2. อายุ 20 - 30 ปี
( ) 3.อายุ 31-40 ปี	( ) 4. อายุ 41- 50 ปี
( ) 5.อายุ 51- 60 ปี	( ) 6. อายุ 61 ขึ้นไป
3 ระดับการศึกษา	☐ 3
( ) 1. ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	( ) 2. มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า
( ) 3. อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	( ) 4.ปริญญาตรี
( ) 5. สูงกว่าปริญญาตรี	
4 อาชีพ	☐ 4
( ) 1. เกษตร	( ) 2. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
( ) 3. รับจ้าง	( ) 4.นักเรียน/นักศึกษา
( ) 5.ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	( ) 6. อื่น ๆ (โปรดระบุ)
.....	
5 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองป่าดงเบขาร์	☐ 5
( ) 1. ไม่เกิน 5 ปี	( ) 2. 6 - 10 ปี
( ) 3. 11 – 15 ปี	( ) 4. มากกว่า 15 ปี

6 สถานภาพทางสังคมในปัจจุบัน

6

- ( ) 1 กลุ่มผู้นำเยาวชน
 ( ) 2 กลุ่มพลังสตรี
 ( ) 3 กลุ่มคณะกรรมการชุมชน
 ( ) 4 กลุ่มผู้อาวุโส
 ( ) 5 กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน (อสม.)
 ( ) 6 กลุ่มอาสาสมัครป้องกันฝ่ายพลเรือน (อปพร.)
 ( ) 7 กลุ่มมอเตอร์ไซค์รับจ้าง
 ( ) 8 ชมรมบุหลันแดง
 ( ) 9 ชมรมประสานใจ
 ( ) 10 ชมรมผู้ประกอบการร้านอาหาร

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามวัดระดับบทบาทของอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น :

เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์

คำชี้แจง ให้ท่านกาเครื่องหมาย / ในช่อง ( ) ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดเพียงข้อเดียวเท่านั้น

คำถาม ในการเป็นสมาชิกอาสาสมัครกลุ่มพลังมวลชนในวาระปัจจุบัน ท่านเคยร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ ของเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ หรือไม่

บทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น	บทบาทของอาสาสมัคร กลุ่มพลังมวลชน		สำหรับ ผู้วิจัย
	เคย	ไม่เคย	
ด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล			
1 การเข้าร่วมประชุมประชาคม เพื่อนำเสนอปัญหาและ ความต้องการของตนเองหรือชุมชน			☐ 1
2 การวางแผนงาน/โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนองตอบความต้องการของชุมชน			☐ 2
3 การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของแผนงาน/โครงการ			☐ 3

บทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น	บทบาทของอาสาสมัคร กลุ่มพลังมวลชน		สำหรับ ผู้วิจัย
	เคย	ไม่เคย	
4 การปรับปรุงแก้ไขแผนพัฒนาเทศบาลหรือแผนยุทธศาสตร์ของเทศบาลให้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของประชาชน			☐ 4
ด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล 5 การนำเสนอแผนงาน/โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของชุมชน เพื่อให้เทศบาลนำไปพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล			☐ 5
6 การนำเสนอแผนงาน/โครงการ ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิต เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของชุมชน เพื่อให้เทศบาลนำไปพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล			☐ 6
7 การนำเสนอแผนงาน/โครงการ ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของชุมชน เพื่อให้เทศบาลนำไปพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล			☐ 7
8 การนำเสนอแผนงาน/โครงการ ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและนันทนาการ เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของชุมชน เพื่อให้เทศบาลนำไปพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล			☐ 8
ด้านการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ 9 การเข้าร่วมกระบวนการจัดทำเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม			☐ 9
10 การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อ/จัดจ้าง หรือร่วมเป็นกรรมการตรวจรับงานจ้างต่าง ๆ			☐ 10

บทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น	บทบาทของอาสาสมัคร กลุ่มพลังมวลชน		สำหรับ ผู้วิจัย
	เคย	ไม่เคย	
11 การปฏิบัติและดำเนินการตามนโยบาย แผนงาน/ โครงการที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาเทศบาลให้บรรลุ เป้าหมายที่วางไว้			☐ 11
12 การค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหา และลดปัญหาของชุมชน เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็น ประโยชน์ต่อชุมชน			☐ 12
13 การจัดกิจกรรม รมรงค์ ส่งเสริมและสนับสนุนการ จัดกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชน			☐ 13
<u>ด้านงบประมาณ</u>			
14 การเข้าประชุมพิจารณาอนุมัติแผนงาน/โครงการตาม แผนพัฒนาเทศบาลหรือแผนยุทธศาสตร์ของเทศบาล			☐ 14
15 การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติ แผนงาน/โครงการ			☐ 15
16 การเข้าร่วมประชุมสภาเทศบาลในการพิจารณาให้ ความเห็นชอบงบประมาณรายจ่ายประจำปี และ งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม			☐ 16
17 การตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้ เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและเทศบาล			☐ 17
<u>ด้านการติดตามประเมินผล</u>			
18 การร่วมติดตาม ตรวจสอบแผนงาน/โครงการที่ ปฏิบัติและดำเนินการว่าจริงตามที่ได้บรรจุไว้ใน แผนพัฒนาเทศบาลหรือแผนยุทธศาสตร์ของเทศบาล			☐ 18
19 ท่านเข้าตรวจสอบแผนงาน/โครงการต่าง ๆ ที่ ดำเนินการแล้วเสร็จว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ หรือ เป้าหมายที่วางไว้หรือไม่			☐ 19

บทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น	บทบาทของอาสาสมัคร กลุ่มพลังมวลชน		สำหรับ ผู้วิจัย
	เคย	ไม่เคย	
20 ท่านร่วมติดตามหรือสังเกต การดำเนินการจัดซื้อ/จัด จ้างของเทศบาลในทุกขั้นตอน เช่น วิธีสอบราคา วิธี ประกวดราคา วิธีพิเศษ วิธีกรณีพิเศษ			☐ 20
21 ท่านร่วมตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของ เทศบาลในการจัดซื้อ/จัดจ้าง ให้เป็นไปตามหลักความ คุ้มค่า			☐ 21
22 ท่านร่วมตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของ เทศบาลในการจัดซื้อ/จัดจ้างให้เป็นไปตามหลักความ โปร่งใส			☐ 22
23 ท่านร่วมติดตามการรายงานผลการดำเนิน โครงการ/ กิจกรรมต่อสาธารณะ			☐ 23
24 ท่านร่วมติดตาม ตรวจสอบแผนงาน/โครงการที่ได้ ปฏิบัติและดำเนินการจริงว่าตามที่ได้บรรจุไว้ในพัฒนา เทศบาลและแผนยุทธศาสตร์			☐ 24
25 ท่านร่วมตรวจสอบการบริหารงานของเทศบาลโดย ภาพรวม			☐ 25

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองป่าดงเบขาร์

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่สละเวลาในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

1 สภาพทั่วไป

ประวัติของเมืองปาดังเบซาร์

เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ เป็นเมืองเล็ก ๆ ชายแดนใต้ อยู่ติดกับรัฐเปอร์ลิส ประเทศมาเลเซีย ได้รับการยกฐานะเป็นสุขาภิบาลปาดังเบซาร์ เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ.2510 มีอาณาเขตครอบคลุมหมู่ 7 และหมู่ 9 ตำบลทุ่งหมอ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา และในปี พ.ศ.2511 กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศมอบหมายให้สุขาภิบาลปาดังเบซาร์ จัดหาผลประโยชน์ในที่ดินของรัฐในท้องที่หมู่ 7 และหมู่ 9 ของตำบลทุ่งหมอ เพื่อนำรายได้มาพัฒนาท้องถิ่น จากนั้นไม่นาน ปาดังเบซาร์ก็ได้การพัฒนาอย่างต่อเนื่องตำบลทุ่งหมอบางส่วนที่เป็นสุขาภิบาลปาดังเบซาร์ ได้แบ่งแยกพื้นที่เป็นตำบลปาดังเบซาร์

ในปี พ.ศ.2542 ได้มีพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116 ตอนที่ 9 กลางวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2542 ให้สุขาภิบาลทุกแห่งยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลทำให้สุขาภิบาลปาดังเบซาร์ยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลปาดังเบซาร์ ในวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ.2542 พร้อมสุขาภิบาลอื่น ๆ ทั่วประเทศ โดยมีนายบรรณจง ปองผล เป็นนายกเทศมนตรีตำบลปาดังเบซาร์คนแรกและจากสภาพความเจริญของเมืองปาดังเบซาร์ที่มีความพร้อมทางด้านการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เทศบาลตำบลปาดังเบซาร์ได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2547

ลักษณะภูมิประเทศ

เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา มีพื้นที่ 11.22 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของหมู่ที่ 1 (บ้านต้นพยอม) หมู่ที่ 2 (บ้านตลาดปาดังเบซาร์) หมู่ที่ 4 (บ้านชายควน) และหมู่ที่ 9 (บ้านควนขัน) โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับตำบลปาดังเบซาร์	อำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา
ทิศใต้	ติดกับรัฐเปอร์ลิส	ประเทศมาเลเซีย
ทิศตะวันออก	ติดกับตำบลปาดังเบซาร์	อำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา
ทิศตะวันตก	ติดกับรัฐเปอร์ลิส	ประเทศมาเลเซีย

สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเชิงเขาและที่เนินสลับกันไป บริเวณที่ตั้งของศูนย์กลางชุมชนเป็นที่เนินที่มีความลาดเอียงจากทิศใต้ไปทางทิศเหนือ โดยมีค่าความสูงเฉลี่ยของพื้นที่ ตั้งแต่ 50 - 60 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง

เขตการปกครอง ประกอบด้วย 8 ชุมชน ได้แก่

- 1 ชุมชนต้นพยอม
- 2 ชุมชนร้อยไร่
- 3 ชุมชนในตลาดปาดังเบซาร์
- 4 ชุมชนเขตเศรษฐกิจ
- 5 ชุมชนหลังมัสยิด เขตสยาม
- 6 ชุมชนหลังมัสยิด เขตรักษาสุข
- 7 ชุมชนหลังสระน้ำ
- 8 ชุมชนหมู่บ้านสาธิต

ลักษณะภูมิอากาศ

เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ตั้งอยู่เขตอิทธิพลของลมมรสุมเมืองร้อน มีลมมรสุมพัดผ่านเป็นประจำทุกปี คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงกลางเดือนมกราคมและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคมจากอิทธิพลของลมมรสุมดังกล่าว ส่งผลให้มีเพียง 2 ฤดู คือ

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนกรกฎาคม ซึ่งจะเป็นช่วงที่ว่างของลมมรสุมจะเริ่มตั้งแต่หลังจากหมดลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือแล้ว อากาศจะเริ่มร้อนจะมีอุณหภูมิสูงสุดในเดือนเมษายน แต่อากาศจะไม่ร้อนมากนักเนื่องจากตั้งอยู่ใกล้ทะเล

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนสิงหาคมถึงเดือนมกราคม จังหวัดสงขลา จะมีฝนตกทั้งในช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ แต่ในช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจะมีฝนตกมากกว่าเนื่องจากพัดผ่านอ่าวไทยส่วนลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้จะถูกเทือกเขาบรรทัดปิดกั้น ทำให้ฝนตกน้อยลง

2 ข้อมูลพื้นฐาน

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

เส้นทางคมนาคมสายหลัก ที่ติดต่อกับชุมชนอื่น ๆ

ทางรถไฟ การเดินทางโดยรถไฟ จะมีสถานีจุดจอดรับ – ส่งผู้โดยสารที่ 2 สถานี ดังนี้

กรุงเทพ – บัตเตอร์เวิร์ธ สถานีป่าดงเบขาร์ เวลา 07.00 น.

บัตเตอร์เวิร์ธ- กรุงเทพ สถานีป่าดงเบขาร์ เวลา 17.30 น.

ทางรถยนต์ มีถนนสายหลัก ดังนี้

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4054 (สะเดา - ปาดังเบขาร์) เป็นเส้นทางสายหลักของชุมชน ซึ่งแยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (กรุงเทพฯ-คลองพรวน) สำหรับติดต่อกับอำเภอสะเดา และประเทศมาเลเซีย สภาพถนนเป็นถนนลาดยาง ขนาด 4 เลน

ถนน รพช. สข. 3019 (คลองแงะ – ปาดังเบขาร์) เป็นเส้นทางซึ่งเป็นเส้นทางแยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4054 ใช้สำหรับติดต่อกับตำบลข้างเคียง คือ ตำบลทุ่งหมอ ตำบลท่าโพธิ์ และตำบลพังลา อำเภอสะเดา สภาพถนนเป็นถนนลาดยาง ขนาดเขตทาง 30 เมตร ผิวจราจร 9 เมตร

ถนน รพช. สข. 3021 (บ้านปาดังเบขาร์- สีแยกพัฒนา) เป็นเส้นทางติดต่อภายในตำบลและตำบลใกล้เคียง คือบ้านเขารูปช้าง ตำบลปาดังเบขาร์และตำบลทุ่งหมอ สภาพถนนเป็นถนนลาดยาง ขนาดเขตทาง 30 เมตร ผิวจราจร 9 เมตร

ถนนศิริมงคล เป็นถนนสายหลักภายในชุมชน ซึ่งแยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4054 (สะเดา – ปาดังเบขาร์) เข้าสู่ศูนย์กลางชุมชน สภาพถนน เป็นถนนลาดยาง ขนาดเขตทางและผิวจราจร 9 – 12 เมตร

การขนส่งผู้โดยสาร มีหลายรูปแบบ เช่น

รถทัวร์ปรับอากาศปาดังเบซาร์ – กรุงเทพ

รถประจำทางหาดใหญ่- ปาดังเบซาร์

รถตู้ปรับอากาศปาดังเบซาร์ – หาดใหญ่

รถแท็กซี่ ปาดังเบซาร์ – หาดใหญ่ ปาดังเบซาร์ - สงขลา ปาดังเบซาร์ –

สุโขทัย ปาดังเบซาร์ – ปัตตานี

การโทรคมนาคม/การสื่อสาร

การสื่อสารและโทรคมนาคมในเขตเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ ประกอบด้วย
องค์การโทรศัพท์ 1 แห่ง ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข 1 แห่ง และเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ มีสถานี
เสียงตามสายเพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ให้กับประชาชนได้ทราบโดยติดตั้งลำโพง
จำนวน 10 แห่ง

การประปา

ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ ได้รับบริการน้ำประปาจากสำนักงาน
การประปาส่วนภูมิภาคอำเภอสะเดา โดยมีสถานีจ่ายน้ำอยู่ในเขตเทศบาล มีแหล่งผลิตน้ำดิบที่ใช้
ผลิตน้ำประปาจากแหล่งน้ำคลองลัด

การไฟฟ้า

ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ได้รับบริการไฟฟ้าจากสำนักงานการ
ไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอสะเดา ซึ่งให้บริการครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดโดยรับจากแหล่งผลิตไฟฟ้า
กระแสไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

อำนาจหน้าที่ของเทศบาล

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 และแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 12 พ.ศ.2546

1 มีหน้าที่ที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

เทศบาลตำบล มีหน้าที่ที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังนี้

- 1 รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- 2 ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
- 3 รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

4 ป้องกันและระงับโรคติดต่อ

5 ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง

6 ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม

7 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุและผู้พิการ

8 บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

9 หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

เทศบาลเมือง มีหน้าที่ที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังนี้

1 กิจการตามที่กฎหมายระบุให้เทศบาลตำบลต้องทำ

2 ให้มีน้ำสะอาดหรือประปา

3 ให้มีโรงพยาบาล

4 ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้

5 ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ

6 ให้มีและบำรุงส้วมสาธารณะ

7 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

8 ให้มีการดำเนินกิจการโรงรับจำนำหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น

เทศบาลนคร มีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังนี้

- 1 กิจการตามที่กฎหมายระบุให้เทศบาลตำบลและเทศบาลเมืองต้องทำ
- 2 ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
- 3 กิจการอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
- 4 การควบคุมลักษณะและอนามัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรงมหรสพและสถาน

บริการอื่น

- 5 จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม
- 6 จัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
- 7 การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง
- 8 การส่งเสริมกิจการการท่องเที่ยว

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ สกุล	ปนัดดา แก้วทนต์
รหัสประจำตัวนักศึกษา	5210521544
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี ศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ประวัติการทำงาน	เจ้าพนักงานธุรการ 4 เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ อำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา